

Misket

Ocak 2022 sayısı

Künye

İmtiyaz Sahibi

(İstanbul Üsküdar Lisesi Adına)

Nedim GÜNEY

İcadiye, Barışık Sk. No:18, 34674 Üsküdar/İstanbul

Yazı İşleri Sorumlusu/Editör

Nisa Özleyiş AKÇAALAN

Grafik Tasarım

Mustafa Enes BOLAT

Kapak Tasarım

Uğur Mert ŞAHİN

Yayın Kurulu

Mustafa Enes BOLAT

Nisa Özleyiş AKÇAALAN

Danışman

Metin DALDABANOĞLU

Yazarlar

Mehmet KIRAN · Alçın OĞUZ · İlhan Devrim GERÇEK · Nursina YILMAZ ·
Selin ARSLAN · İsmet Cahit YEŞİL · Zeynep BALTAŞ · Rabia Kardelen DEDE · İren
TANYILDIZ · Meryem ÇINAR · Nur İpek CANDAN · Nisanur YELCİ · Metin DALDABA-
NOĞLU · Dilara YILDIZ · Aleyna KÜÇÜKERMEN · Nisa Özleyiş AKÇAALAN

Yönetim Yeri

İstanbul Üsküdar Lisesi

İcadiye, Barışık Sk. No:18, 34674 Üsküdar/İstanbul

İletişim

misketdergisi@gmail.com

instagram.com/misket.iul

Yayın Türü

Yerel, Süreli

Dergideki yazı, resim ve fotoğrafların sorumluluğu yazarlara aittir.

İçindekiler

İçerik İsmi	Sayfa
Künye.....	1
İçindekiler.....	2
Misket 1 Yaşında!.....	3
Editör'den.....	4
Ön Söz.....	5
Üç Ayda Tüm Yıllar.....	6
Fermi Paradoksu.....	9
Düş Çalan: Agorafobi.....	12
Yapay Zeka İyi Mi Kötü Mü?.....	14
Savaş ve Teknoloji.....	15
Geleceğin Olası Sorunu: Biyoteknoloji.....	17
Söz.....	18
Bacaklarına İhtiyacın Var Mı?.....	19
Dünya'daki En Değerli Madenler.....	21
Bi' An' Meselesi.....	23
Öğretmenim.....	25
Davut Tunçbilek ile Yazarlık Hakkında.....	27
Söz.....	28
Son Derviş “Sezai Karakoç”.....	29
Prof. Dr. Teoman Duralı.....	31
Rollo May.....	32
Göz Çizim Tekniği.....	34
Gelenekler ile Yeni Yıl.....	35
Son.....	37

– Misket 1 Yaşında! –

Merhaba değerli Misket dergisi okurları,

Biz dergi yöneticileri olarak sizlere Misket serüvenimizin birinci yılına özel bir yazı yazmak istedik.

Misket'in başlangıcından itibaren her zaman bizi destekleyen ve Misket'in iyi yerlere geleceğine inanan tüm okurlara ve yazarlara çok teşekkür ederiz. Bu serüvene küçük acemi bir ekip olarak başlayıp, şu anda tecrübeli bir ekip olarak devam ediyoruz. Her birimizin başlangıçta hiçbir tecrübesi yoktu fakat hırslımız ve azmimiz sayesinde kendimize bir şeyler katarak derginin sürekliliğini ve giderek daha iyi bir konuma gelmesini sağladık. Başlangıçta olan kaygımız ve korkumuz sonrasında onur ve başarı duygusuna dönüştü. İlk sayı büyük bir başarı ile çıkış yaptı ve derginin gelecek dönemlerinde bu başarıyı devam ettirdik. İleriki sayılarda da devam ettirmeyi amaçlıyoruz.

Misket'in ilk senesine özel siz değerli okuyularımıza çekilişle hediye vermek istiyoruz! Bu sayının yayınlanışının ardından, bir hafta içerisinde, gerekli detayları @misket.iul Instagram hesabından paylaşacağız.

Umarım bu sayıda da kendinize katacağınız şeyler bulursunuz, okumalar dileriz!

Nisa Özleyiş AKÇAALAN & Mustafa Enes BOLAT

— Editör'den —

İki konunun muhabbetinden hiç bıkmam: Birincisi, bilim insanlarının bilimsel çalışmalarını yaparken deneyim hatıralarından, ikincisi ise kitaplardan ve dergilerden. Kitapların, kitap ve dergi dostlarının, kitaba ilgi gösterenlerin, kitabı, dergiyi yayınlayarak emek sarf edenlerin, kitaba, dergiye emek veren kalem ehlinin ise yanımda ayrı bir yeri ve değeri vardır.

Bu son sayımızda “fermi paradoksu, agora fobisi, yapay zeka iyi mi, kötü mü?, savaş ve teknoloji , biyoteknoloji, bacaklarına ihtiyaç var mı?, en değerli maddeler” başlığı altında genç yazarlarımızın hazırladığı bilimsel yazıları okuyacaksınız.

Bunun yanında öğretmenim adlı deneme yazımız, yazarlık üzerine röportaj, son derviş Sezai Karakoç, çağımızın modern bilgesi Teoman Duralı ve Rollo May'ın biyografisini okuyacaksınız. Ben okurken aklıma takılan konuyu hemen bulmam lazım. Onun için kitaplarımın olduğu mekânda okumayı severim. Okumanın, kitaplara değer vermenin en az olduğu memleketten yola çıkmışız. Böyle kitap sevdalısı, kitap dostu genç yazarlarımızla hemhal olmaya devam ediyoruz.

Bilim aslında merakın ürünüdür. Merak da hayal gücü ve düşünceyle ilgili bir kavram olduğuna göre bilim insanının duygularında başlar diyebiliriz. Bilimsel gerçekler insan bunu ortaya çıkartmadan önce de vardı. Sadece farkına varılması gerekiyordu. Bunu başaran insandır. Bilimsel bilgi, binlerce yıllık araştırmayla günümüze kadar ulaşmış ve müthiş bir bilgi birikimine sahip olmuştur.

Bugün gelişmiş tüm ülkeler bilimle tekniği kaynaştıran ağır sanayide ileri giden ülkeler olmuşlardır. Geri kalmış ülkeler ise, ilkel araçlarla tarım yapmaya çalışan hala geçmişin garip inanç ve kavgalarından kurtulamayan ülkeler olarak günümüzde kalakalmışlardır. Çağımız insanının çok değişik ihtiyaçları ancak bilimin ve tekniğin gücüyle karşılanabilmektedir. Bilimin amacı insan hayatını kolaylaştırmak ve Dünya'yı daha yaşanabilir bir hale getirmektir. Bunu başaran toplumlar Dünya'nın önde gelen toplumları olacaktır. Sonuç olarak bilgi edinme ve bilgidен yararlanabilme, yaşam savaşında başarının anahtarıdır. Çünkü bilimin en başta gelen amacı insan yaşamını kolaylaştırmak, Dünya'yı insanca yaşanabilir duruma getirmektir.

Yeni sayımızı keyifle okumanız temennisiyle...

Metin DALDABANOĞLU

Ön Söz

Sevgili Gençler,

İstanbul Üsküdar Lisesinin gençleri olarak “Sorumluluk almaktan korkmayın, cesur olun. İstanbul Üsküdar Liseli demek tembel, nemelazımcı kişi demek değildir. Düşünen, üreten, soru soran, derdi olan gençler demektir. İstanbul Üsküdar Liseli demek sokakta yürüdüğünde davranışıyla, giyimiyle, kuşamıyla, insanlarla iletişimiyle, ahlakıyla öncü demektir”.

“Bugün bizim İstanbul Üsküdar Lisesinde oluşumuzun sebebi sadece dersler değil, iyi not almak değil. ‘Ben bu ülkenin insanları için ne yapmalıyım ki bütün ömrüm bereketli geçsin?’ sorusunun cevabını bulmaktır. Kendimizi öyle bir yetiştirmeliyiz ki her gün adeta tekrar tekrar kendimizi revize etmeliyiz. Bir bilgisayarın, bir telefonun kendisini güncelleme gibi kendimizi güncellemeliyiz ki hem bu dünyada başarılı olabilelim hem de manevi olarak huzurlu olabilelim.”

Gençler, “Hangi yeteneğimiz varsa, kabiliyetimiz neyse o kabiliyet doğrultusunda kendimizi geleceğe hazırlamamız lazım. Ama bütün bunların olması için başka bir şey lazım. O da bir dert sahibi olmaktır. İstanbul Üsküdar Liselilerin derdi şudur: ‘Ben insanlara nasıl faydalı olabilirim?’ Bu inançla yola çıkın, derdiniz olsun, arkasından diğer başarılar kesinlikle gelir”.

Gençler, “Sorumluluk almaktan, fedakarlıktan ve paylaşmaktan çekinmeyin. Risk almazsanız hayatta başarılı olamazsınız. Bu saydıklarımla birlikte biz aklımızı körü körüne birilerine teslim etmeyiz, kafamızı kiraya vermeyiz. Bu da bir sorumluluktur aslında. Sürekli okuruz, düşünürüz, araştırırız, soru sorarız, sorgularız, meseleleri irdeleriz. Bu da bizi ülkemize, İslam dünyasına ve insanlığa faydalı bir insan yapar”.

Biz eğitimciler; bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, inancı sağlam, vatanına, milletine, ezanına, bayrağına bağlı, cesur, özgüveni yüksek ve güzel ahlak sahibi nesiller yetiştirme gayretinin hep destekçisi olacağız.

Nedim GÜNEY

Üç Ayda Tüm Yıllar

1 Ekim 1951: Türkiye'de Hava Harp Okulu açıldı.

2 Ekim 1187: Selahaddin Eyyubi, Kudüs'ü zapt ederek 88 yıllık Haçlı işgaline son verdi.

3 Ekim 1990: Doğu ve Batı Almanya birleşti.

4 Ekim 1923: Son işgal birlikleri İstanbul'dan ayrıldı.

7 Ekim 2015: Prof. Dr. Aziz Sancar, Nobel Kimya Ödülünü kazanan ilk Türk oldu.

13 Ekim 1923: TBMM'de, Ankara'nın Hükûmet merkezi ve başkent olması kararlaştırıldı.

17 Ekim 1448: II. Kosova Savaşı; János Hunyadi komutasında ve çoğunluğu Macarlardan oluşan ordu, II. Murat'ın komutasındaki Osmanlı ordusuyla karşı karşıya geldi.

18 Ekim 1912: Trablusgarp Savaşı'nı sona erdiren Uşi Antlaşması imzalandı.

20 Ekim 1921: Fransızlar'ın Anadolu'dan çekilmesi. TBMM ile Fransa hükûmeti arasında Ankara Anlaşması imzalandı. Fransa adına Henry Franklin-Bouillon'un sürdürdüğü görüşmeler sonrasında, Fransa işgal ettiği Anadolu topraklarından çekildi.

22 Ekim 1919: Amasya'da, Mustafa Kemal Paşa ile İstanbul Hükûmeti'nin Bahriye Nazırı Salih Hulusi Kezrak arasında Amasya Protokolü imzalandı.

26 Ekim 1863: Uluslararası Kızıl Haç organizasyonu Cenova'da kuruldu.

27 Ekim 2008: Türksat 3A Uydusu devreye girdi ve uydu frekansları değişti.

28 Ekim 1636: İlk Amerikan üniversitesi Harvard kuruldu.

29 Ekim 1923: Türkiye'de Cumhuriyet ilan edildi. Mustafa Kemal Atatürk ilk Türkiye cumhurbaşkanı seçildi.

30 Ekim 1973: Boğaziçi Köprüsü, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından açıldı.

31 Ekim 1919: Sütçü İmam, Kahramanmaraş'ta Fransız işgalcilere ilk kurşunu attı.

1 Kasım 1928: Yeni Türk alfabesine ilişkin kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi.

3 Kasım 1912: Tamamı metalden yapılmış ilk uçak, Fransa'da, pilotlar Ponche ve Prinard tarafından uçuruldu.

5 Kasım 1934: Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü kuruldu.

8 Kasım 1895: Alman fizikçi Wilhelm Röntgen, X ışınını keşfetti.

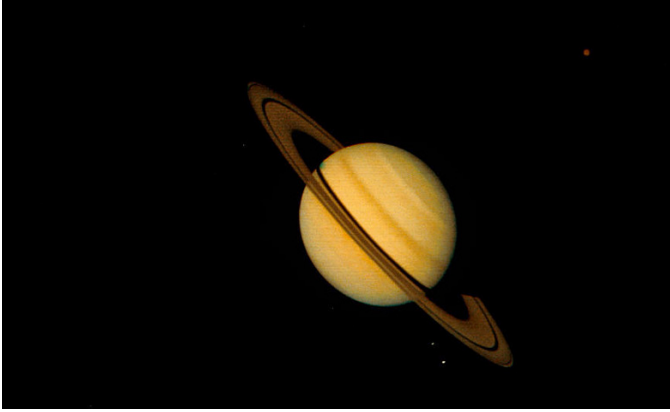
10 Kasım 1938: Kurtuluş Savaşı başkomutanı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye saati ile

Üç Ayda Tüm Yıllar

9.05'te Dolmabahçe Sarayı'nda 57 yaşındayken vefat etti. Türkiye'de ulusal yas ilan edildi.

11 Kasım 1914: Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'ne savaş ilan etti.

12 Kasım 1980: NASA uzay aracı Voyager I, Satürn gezegenine en yakın konumuna geldi ve gezegenin halkalarının fotoğraflarını çekerek Dünya'ya gönderdi.

13 Kasım 1918: İstanbul Limanı'nın İtilaf Devletleri'nce işgâli. I. Dünya Savaşı sonunda; Atatürk'ün "Geldikleri gibi giderler" dediği İtilaf Devletleri Donanması, İstanbul Boğazı'na demirledi.

15 Kasım 1983: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilan edildi.

17 Kasım 1922: Son Osmanlı padişahı VI. Mehmet (Vahdettin), İstanbul'u terk etti.

20 Kasım 1994: Dünya Halter Şampiyonası'nda Naim Süleymanoğlu, 64 kiloda 5 dünya rekoru kırdı ve 3 altın madalya aldı.

21 Kasım 1905: Albert Einstein'ın, enerji ile kütle arasındaki ilişkiyi meşhur $E=mc^2$ denklemi ile ifade ettiği, "Cismin ataleti içerdiği enerji miktarına bağlı mıdır?" adlı makalesi, "Annalen der Physik" dergisinde yayımlandı.

22 Kasım 1968: Türkiye'de ilk kalp nakli yapıldı. Doktor Kemal Beyazıt ve ekibinin gerçekleştirdiği ameliyat sonrası hasta 18 saat yaşayabildi.

26 Kasım 1950: Türkiye, Kore Savaşı'na katıldı.

28 Kasım 1925: Kabul edilen Şapka Kanunu yürürlüğe girdi. Artık, başta memurlar olmak

29 Kasım 1899: FC Barcelona kulübü kuruldu. 1 Aralık 1935: Türk kadınının siyasal haklarını kazanması.

3 Aralık 1989: Malta'da bir araya gelen ABD Başkanı George H. W. Bush ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mikhail Gorbacov, Soğuk savaşın bittiğini resmen ilan ettiler.

4 Aralık 1881: Los Angeles Times'ın ilk sayısı yayımlandı.

5 Aralık 1927: Cumhuriyet döneminin ilk kâğıt paraları tedavüle çıkarıldı. 1, 5, 10, 50, 100, 500 ve 1000 liralık olmak üzere 7 ayrı değerde çıkarılan banknotlar eski Türkçe ve Fransızca bastırıldı.

6 Aralık 2012: Zeki Müren'in doğum günü 6 Aralık, ilk defa Türk Sanat Müziği Günü olarak kutlandı.

Üç Ayda Tüm Yıllar

8 Aralık 1868: İlk ışıklı trafik lambaları, Londra'da kullanılmaya başlandı.

9 Aralık 1893: İstanbul'da günlerce süren soğuk hava yüzünden Haliç dondu.

10 Aralık 1964: Martin Luther King, Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

11 Aralık 1901: İlk masa tenisi turnuvası, Birleşik Krallık'ta düzenlendi.

15 Aralık 2017: Türkiye'nin ilk sürücüsüz metro hattı olan M5 Üsküdar: Çekmeköy metro hattının ilk etabı olan Üsküdar: Yamanevler etabı hizmete açıldı.

17 Aralık 1903: Wright Kardeşler, benzin motorlu uçakları Wright Flyer ile Kitty Hawk'ta (Kuzey Karolina) ilk uçuşu gerçekleştirdi: uçuş mesafesi 37 m, uçuş süresi 12 saniye.

18 Aralık 1975: İlk Türk denizaltısının yapımına Gölçük Tersanesi'nde başlandı.

19 Aralık 1966: Koç Grubu tarafından üretilen ilk Türk otomobili Anadol satışa sunuldu. Peşin fiyatı 26 bin 800 lira idi.

21 Aralık 1971: TL'nin değeri yeniden belirlendi: 1 dolar = 14 lira.

22 Aralık 1574: Padişah III. Murat tahta çıktı.

25 Aralık 1973: Türkiye 2. Cumhurbaşkanı Milli Şef İsmet İnönü'nün vefatı.

26 Aralık 1991: SSCB resmen dağıldı. Rusya bağımsızlığını ilan etti.

27 Aralık 1936: Şair Nâzım Hikmet gözaltına alındı.

29 Aralık 1921: İsmet Paşa'nın komutası altına girmeyi kabul etmeyen Çerkez Ethem, Kütahya'da Millî Kuvvetlere karşı saldırıya geçti.

30 Aralık 1517: Osmanlı Orduları, Kudüs'e girdi.

31 Aralık 1879: Thomas Edison, elektrik ampulünü kamuya tanıttı.

Mehmet KIRAN & Alçın OĞUZ

Fermi Paradoksu

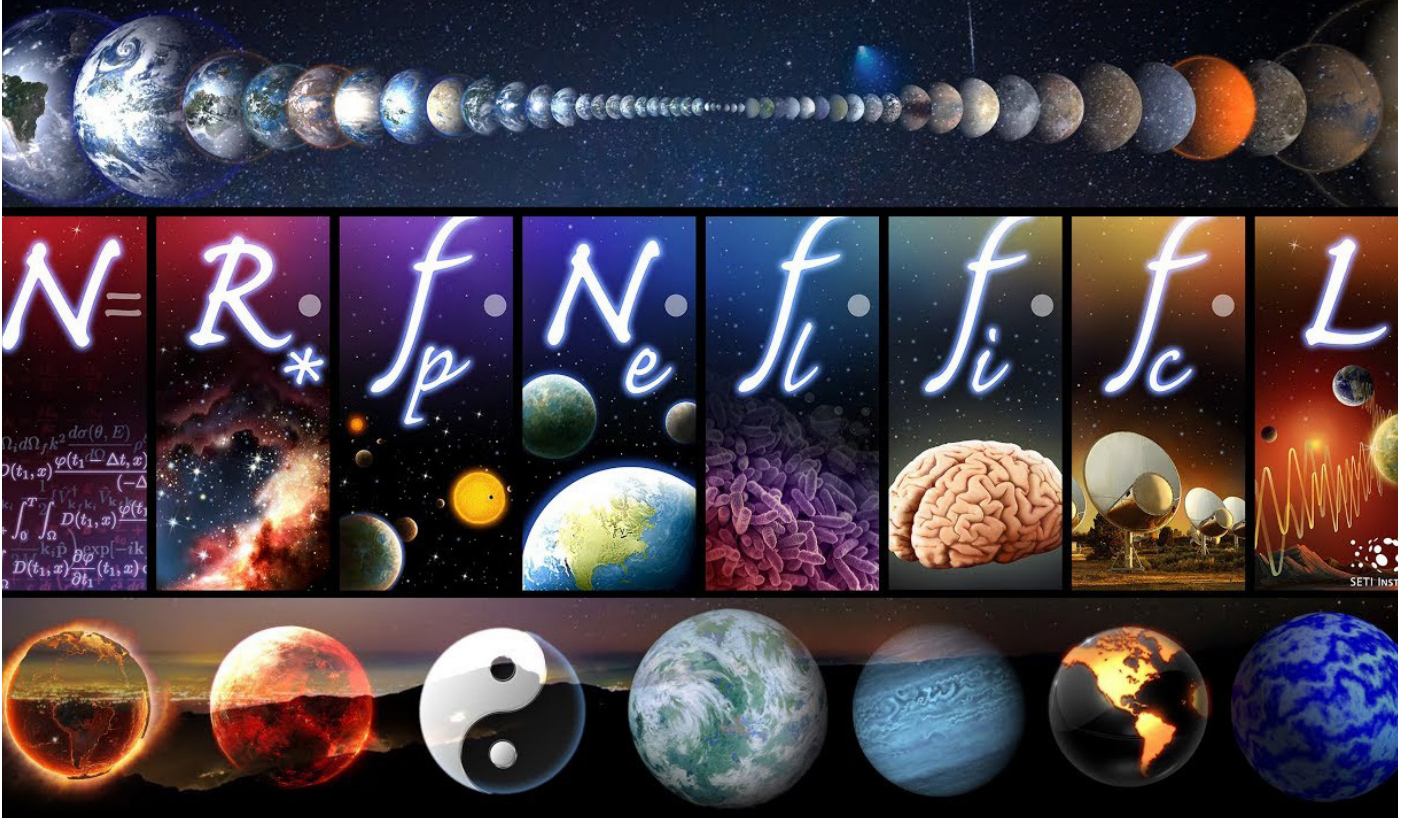
Herkes nerede? 1950 yılında Enrico Fermi, kendisi gibi fizikçi olan arkadaşlarıyla öğle yemeğine gidiyor, bir yandan da sohbet ediyordu. Tartışmalarının konusu, son zamanlarda ortaya çıkmış UFO (Tanımlanamayan Uçan Nesne) kayıtları ve ışıktan hızlı seyahat olanaklarıydı. Tabii bu konuları konuşup da uzaylılardan bahsetmemek olmazdı. Konu yavaşça oraya kaydı ve Fermi o meşhur sorusunu sordu: Herkes nerede?

Elbette Fermi bu soruyu, diğer çalışma arkadaşlarını merak ettiği veya sokakların boş olmasına şaşırdığı için sormadı. Bunlar da önemli konular olmasına karşın Fermi'nin asıl merak ettiği; uzaylıların, yani Dünya dışı yaşam formlarının nerede olduğuydu. Bunun üzerine Fermi, eldeki son derece kısıtlı bilgileri kullanarak kabaca bir hesaplama yaptı. Bunun bilimsel olmadığını, sadece tahminden ibaret olduğunu düşünebilirsiniz ki haklısınız da. Fakat Fermi az miktarda veri kullanarak gerçeğe yakın tahminler yapmasıyla da biliniyordu. Hatta bu tahmin yöntemi günümüzde "Fermi Problemi"

olarak bilinir ve kabaca hesaplamalar yapmak için kullanılır. Ancak bu başka bir konu, biz asıl konumuza dönelim. Yaptığı hesaplamalar sonucunda Fermi, Dünya'nın bu güne kadar pek çok kez uzaylılar tarafından ziyaret edilmiş olması gerektiği, dolayısıyla Dünya dışı canlı türlerinin, hatta zeki canlıların olması gerektiğini buldu. İşte asıl sorun burada ortaya çıkıyor. Madem dışarıda bizden farklı canlılar, hatta zeki canlılar olması gerekiyor, neden onları henüz fark edemedik?

Bu duruma, Fermi Paradoksu adı verilir. Aslında uzaylıların var olması gerektiğine dair görüşler ve hesaplamalar Fermi'den önce de vardı fakat bunu resmileştiren kişi Fermi olduğundan problemi onun adıyla anıyoruz.

Fermi'nin hesaplarının yanlış olabileceğini düşünmüş olabilirsiniz. Bu sebeple biz de basit bir hesaplama yapalım ve durumu analiz edelim. Neyse ki bizim elimizde Fermi'de olduğundan çok daha fazla veri var ve kolaylıkla hesaplama yapabileceğiz:

Fermi Paradoksu

Biliyoruz ki Samanyolu Galaksisi'nde yaklaşık 400 milyar yıldız var ve bunlardan 20 milyar tanesi "Güneş benzeri" olarak nitelendirilebilir. Bu Güneş benzerlerinin beşte birinin, yani 4 milyar tanesinin "Dünya benzeri" olduğunu da biliyoruz. Fakat bize bu kadar yakın ihtimallerin arasında, aynı galakside olduğumuzu hatırlatalım, bir tanesinde bile canlı yaşama rastlamadık. Bu hesaptan da anlaşılacağı üzere, Dünya dışı yaşam olasılığı oldukça yüksek.

Elbette bizim bu düşüncemiz oldukça kabaca ve hızlı bir tahminde bulunduk. Fakat bunun üzerine düşünüp, ortaya teoriler atmış bilim insanları da yok değil. Örneğin, Frank Drake tarafından ileri sürülmüş olan "Drake Denklemi", Dünya dışı zeki uygarlık sayısını hesaplamak için üretilmiştir. Hatta bazı bilim insanları gerek iyimser, gerek kötümser veriler kullanarak hesaplamalar yaptılar ve bir sonuca ulaşmaya çalıştılar. Hepsinde de sonu sıfırdan büyük çıktı. Görünüşe göre burada çözülmesi gereken bir sorun var. Bir yanda görüyoruz ki Dünya dışı yaşam olması gerek, mantık bunu gösteriyor. Ama öbür tarafta, henüz hiç bir Dünya dışı canlıya rastlamadık.

Bu soruna bir çözüm üretmemiz gerekiyor. Tahmin edebileceğiniz üzere bunun üzerine çok fazla düşünülmüş ve açıklamalar üretilmiştir. Bunları genel olarak iki başlık altında inceleyebiliriz: Dünya dışı yaşamın var olmadığı düşüncesi ve Dünya dışı yaşamın var olduğu fakat bizim algılayamadığımız düşüncesi. Bunlardan birkaçını inceleyecek olursak, karşımıza "Nadir Dünya" düşüncesi çıkar.

Bu düşünceye göre cansız varlıklardan canlı yaşamın oluşması düşünüldüğü kadar kolay değildir. Dolayısıyla Dünya benzeri olarak nitelendirdiğimiz gezegenlerde yaşam olması gerektiği düşüncesi yanlıştır çünkü canlı yaşamın oluşması için daha detaylı ve nadir tepkimelerin gerçekleşmesi gerekir ve bunlar sadece bizim gezegenimizde gerçekleşmiştir.

Başka bir düşünceye göre, zeki yaşam aslında oluşmuş fakat yok olmuş olabilir. Fakat bundan bahsetmeden önce, Kardaşev Ölçeği'ne kısaca değinmek istiyorum.

Nikolay Kardaşev, 1964 yılında, evrendeki medeniyetleri sınıflandırabilmek adına

Fermi Paradoksu

Kardaşev Ölçeği'ni oluşturmuştur. Bu sisteme göre medeniyetleri, harcadıkları enerji miktarlarına göre Tip 1, Tip 2 ve Tip 3 medeniyet şeklinde sınıflandırabiliriz. Kısaca özetleyecek olursak; Tip 1 medeniyetler kendi gezegenleri ve diğer gezegenleri kontrol edebilen, Tip 2 medeniyetler kendi yıldız sistemi ve diğer yıldız sistemlerini kontrol edebilenler, Tip 3 medeniyetler ise kendi galaksisi ve diğer galaksileri kontrol edebilen medeniyetler olarak düşünülebilir. Bu ölçekten yola çıkarak, Fermi Paradoksu'na iki farklı açıklama getirebiliriz. Birincisi, zeki medeniyetlerin kendini yok ettiği yönündedir. Bu yoruma göre, belirli bir gelişmişlik seviyesine gelen zeki canlı toplulukları bir nedenden ötürü kendini yok eder. Bu sebepten ötürü de diğer zeki canlıları algılayamayız. Bu düşünceyi, Büyük Filtre Teorisi ile de yorumlayabiliriz. Bu teoriye göre bazı uygarlıkların önünde bir filtre vardır ve buraya ulaştıklarında yok olurlar. Filtreyi, bir gelişmişlik seviyesi olarak yorumlayabiliriz.

Bir diğer açıklama ise, çok gelişmiş bir medeniyetin (örneğin bir Tip 3 medeniyetin), diğer tüm canlı türlerini veya zeki canlı türlerini yok ediyor oluşudur. Eğer bu düşünce doğru ise, biz de tehlikedeyiz demektir.

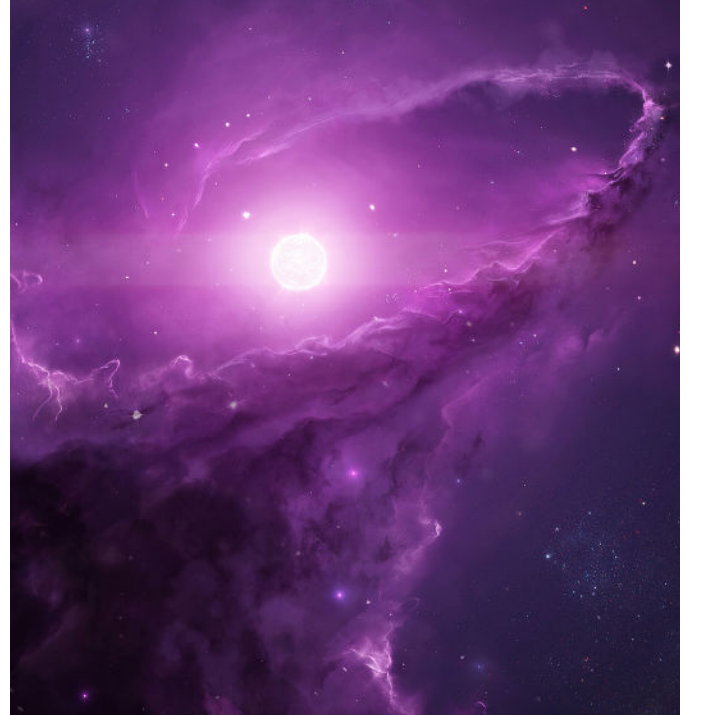
Uzaylıların var olduğunu ama onları bulamadığımızı söyleyen düşünceleri de incelemenin yararlı olduğunu düşünüyorum. Aslında bunların hepsi aynı temel ve mantığa, uzaylıların var olduğu fakat onları fark edemediğimiz düşüncesine dayanıyor. Sadece dayandıkları neden ve detayları farklı.

Bunlardan belki de en popüler, bahsedilen uzaylıların bize çok uzak olduğu yönünde. O kadar uzak ki, onlarla iletişim dahi kuramıyoruz. Veya o kadar uzak ki, biri diğeriyle iletişim kuruncaya kadar ikisinden biri, veya her ikisi de yok oluyor. Böyle bir durumda onları fark etmemiz çok zor olurdu.

Başka bir düşünce ise, bizimle iletişim kurmak istemiyor oldukları. Bu uzaylılar aslında bizi fark etmiş fakat bizimle iletişim kurmaktan kaçınıyor olabilirler. Buna benzer bir düşünce olan "Hayvanat Bahçesi Hipotezi"ne göre ise, biz diğer zeki türler tarafından özellikle izole edilmiş olabiliriz; aynı bizim hayvanat bahçelerimizde olduğu gibi. Ayrıca, bizi yeterine gelişmemiş görüp bu açığı kapatmamızı da bekliyor olabilirler.

Üzerine düşünülecek çok fazla teori ve hipotez var fakat bunların hepsini burada anlamayız. Son olarak, kişisel olarak en çok kafama yatan düşünceden bahsetmek istiyorum. Bu düşünceye göre, uzaylılar ile iletişime geçemememizin sebebi onları anlayamıyor oluşumuz olabilir. Onların kullandığı sinyaller ile bizimkilerin farklı oluşu, iletişim mantığımızın farklı oluşu gibi durumlar olabilir. Basit bir örnek verecek olursak, bizler iletişim için genellikle radyo dalgalarını kullanıyoruz. Belki de onlar, bizim henüz keşfedemediğimiz, belki de hiç keşfedemeyeceğimiz bir sistem ile haberleşiyorlardır, bu yüzden birbirimizi fark etmemişizdir.

İlhan Devrim GERÇEK

Düş Çalan: Agorafobi

Soğuk hava suratıma çarpıyordu. Bu gidişle hasta olacaktım. Her yeri gezdim, sokak sokak bakındım ancak hiçbir şey hissedemedim. Ne kadar hayal kırıcı, bu büyük şehre bir sürü rüya bulurum diye gelmişim hâlbuki. Monoton hayatlarımdan, insanlarda neşe ve hayal gücü kalmamış. Son bir sokağa döndüm, o da çıkmaz sokak çıkmıştı. En sonuna kadar gitme zahmetinde bulunmayacaktım ki bir anda o yoğun duygu karışımını hissettim. Çok büyük, hatta devasa bir histi bu ancak soğuktu. Soğukluk, donduracak seviyede olduğuna göre korkuydu. Bu kadar korkutucu ne görüyor olabilirdi ki bu kişi? Gitmek hiç istemiyordum ancak çok da merak etmişim. Hızla his dalgalarını takip etmeye başladım. Beni kocaman duvarı olan bir eve getirmişti. Elim direkt çantaya gitti, ancak içinde ne şişelerim vardı ne de başka bir şey. En son rüya avına çıktığım gece kırmıştım hepsini, yaptıkları yoğun baş ağrıları çekilmiyordu. Suç olan bir şeyi yapmak için kırk takla atıyordum. Aynı izinsiz bir kişinin eşyasını almayacağınız gibi, onu takip edemeyeceğiniz gibi rüyasını izlemekte bir suçtu.

Rüya göremiyordum. Her gece yatar ve belki bugün rüya görürüm diye düşünürüm ancak hiçbir şey görmem. Bende madem yok, birilerinden almak cidden suç olmalı mıydı? Benim hakkım değil midir, bu aldığım rüyalar? Bunları düşünürken zorla o duvarı atlattım. Ne gereksiz bir duvardı bu? Yorulmuştum, boş yere yorulmak da istemiyordum. Ev büyük gözüküyordu, müstakildi. Bir aile yaşıyordu bu evde, diyordum kendi kendime. En azından şu koca duvarı çıkmama değecekti. Seri hareketlerle tüm odaları dolaştım. Başta kendi kendime kuruyorum sandım ancak evde kimsecikler yoktu. Bir oda hariç, o odadan çok soğuk duygular akıyordu. Vah yazıktır bu şâhısa, bu kadar korkması hiç de güzel değildi. Daha fazla ne merakımı ne de korkan zavallılığı bekletmek istemeden içeriye daldım. Orta yaşlarında bir adam kıvrılmış uyuyordu. Sakince parmağımı alınının ortasına yerleştirdim. Hafif karıncalanma hissetmeye başlayınca gözlerimi kapadım. Sanki benim rüyammışçasına izlemeye başladım: Loş, kalabalık bir tüneldi burası. Ne işimiz vardı bir tünelde?

Düş Çalan: Agorafobi

Ayrıca neden bu kadar kalabalıktı? Adam, ortalıkta koşuşturuyordu. Bir anlayabilseydim ne olduğunu, hemen alacaktım rüyasını. Acısı kesilecekti ancak rüyası, benim kim olduğumu açıklamamdan daha karmaşıktı. İnsanların hepsi kendi aralarında fısıldayarak adamcağızı işaret ediyorlardı. “Çıkış yok mu?” Adamcağız çıkamayacağını anlayınca terlemeye başladı. Sesi kesildi, titreyen ellerini göğsüne doğru götürdüğünde ne olduğunu anladım: Bu adamda agorafobi vardı.

Agorafobi, kelime anlamı olarak alan korkusu anlamına gelmektedir. Bu korku; kişinin bir alana sıkışmış hissi yarattığı, utanılacak bir duruma düşecekmiş gibi düşündüğü, panikletip, bulunduğu ortamdan çıkamayıp, kaçamayacakmış gibi gelen bir anksiyete bozukluğu olarak tanımlanmaktadır. Kontrolü kaybedip delirecekmiş gibi, kalp krizi geçirecek hatta ölecekmiş gibi düşüncelere sebep olmaktadır. Bu hâle vardığında da kimsenin kendisine yardım edemeyeceğini düşünmektedir. Kişi bu düşünceyle beraber ya evden dahi çıkmak istememekte ya da yanında güvendiği birinin varlığını istemektedir. Evden çıkamamak, kalabalıktan korkmak ve bu tür yerlerde bulunduğu anda panikleyip nefes darlığı çekeceğini, bayılacağını, kalp krizi geçireceğini veya bayılacağını düşünüp istediği zaman o ortamdan çıkamayacağını düşünmek belli başlı belirtilerindendir.

Bu fobi en fazla panik bozuklukla birlikte görülmektedir. Hatta birçok belirtileri birbiriyle örtüşmektedir fakat panik bozukluk kendini ataklarla göstermektedir. Bu atakların zamanı, yeri hiç belli olmayabilir fakat agorafobide özellikle bir alan olması gerekmektedir. Bu alanlar spesifik olabileceği gibi ev dışı tüm alanlar da olabilir. Agorafobi temelde anksiyete bozukluğu çatısı altında bulunduğu için diğer anksiyete bozuklarının yaşanması da agorafobinin zaman zaman kendini göstermesine neden olabilmektedir. Çünkü birçok rahatsızlıkta olduğu gibi kendi içinde yer değiştirmesi mümkündür. Bu hastalıklar panik bozukluğun yanı sıra; yaygın anksiyete bozukluğu, sosyal fobi, obsesif kompulsif bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu, madde kullanımının sebep olduğu anksiyete bozuklukları ve özgül fobilerdir. Bunların dışında depresyon ve bazı kişilik özellikleri ile birlikte de görülebilir.

Daha fazla adamı bekletmek istemiyordum, rüyasını ortada kesip aldım. Beni bile etkilemişti rüyadaki durumu. Soluğumu normalleştirmeye çalışıyordum, bu adam beni çok yormuştu. Yatakta kıpırdanmalar hissedince ayaklandım. Kalkıyordu anlaşılın. Hızlı adımlarla çıkışa doğru ilerledim, beni burada görmese iyi olurdu. Soğuk havayı suratıma tekrardan çarpıyordu. Bugün de bir rüyam olmuştu, gerçi buna rüya da denemez. İlk kâbusumu almıştım bugün.

Nursina YILMAZ

Yapay Zeka İyi mi Kötü mü?

Yapay zeka son zamanlarda çok sık duyduğumuz bir kavram. Bu konu hakkında yeterli bilgisi olan olmayan neredeyse herkesin düşünceleri, tanımları vardır. Peki, yapay zeka tam olarak nedir ,nerelerde kullanılıyor, gelecekte nasıl şekillenebilir? Gelin beraber inceleyelim. Kavram olarak ilk defa 1956 yılında İngiltere’de New Hampshire’da bulunan Darmouth Üniversitesinde yapılan bir konferansta ortaya konulan yapay zeka (AI), basit bir ifadeyle görevleri yerine getirmek için insan zekasını taklit edebilen ancak sadece tek konuda uzmanlaşmış problemlerini istatistiksel bilgilerine dayanarak çözen sistemlerdir. Şu an bu yazı gibi kendininkileri yazabilen, çok iyi satranç oynayabilen, hayatımızın daha içinden örnekler verecek olursak sosyal medya ile haber akışlarının gözetimini ayarlayabilen yapay zekalar var. Haklı olarak insanlar bu durumun yaşatabileceği sorunlarla ilgili şüpheci davranmaktadır. Ünlü bilim insanı Stephen Hawking yapay zekanın çok geliştiğini ve faydalı olduğunu ancak insan zekasının biyolojik gelişimini geçebilecek düzeye gelmesinden endişe duyduğunu söylemiştir.

Bu tarz komplo teorilerinin olasılığı hiçbir zaman sıfır değildir tabii. Ancak insanoğlu matbaanın icadı, internetin oluşması gibi yeni gelişen teknolojilere karşı hep olumsuz yargılar beslemiştir zaten. Aksine daha pozitif bakış açıları olan, yapay zekanın daha karşımıza büyük tehditler çıkaramayacağını söyleyen ve insan zekasının böyle geçilemeyeceği, sadece hayatımızda büyük roller oynayabileceğini ama bunun kişisel isteklerimize odaklanabileceğimizin kanaatinde olan da milyonlarca insan vardır. Gelecekte tam olarak nasıl bir teknolojiyle yüz yüze kalacağız bilmiyoruz ama neyi kullandığımızı ve hangi şeyleri hayatımıza kabul ettiğimizin farkında olursak korktuğumuz tarzda ürünlerin piyasaya sürülmeyeceğini düşünüyor bilim insanları. Lakin tehlikenin farkında olup insanlığın gelişim sınırlarını test etmek isteyenler de var. Peki, sizin düşünceleriniz neler?

Selin ARSLAN

Savaş ve Teknoloji

Bu yazıda sizlere, yol açtığı ölümler ve yıkımlar ile II. Dünya Savaşı'ndan, bu savaşta kullanılan teknolojiden ve bu teknolojinin günümüz teknolojisine olan etkilerinden bahsedeceğim.

1939'da başlayıp 1945'te biten II. Dünya Savaşı yılları, tarihin kaydettiği en kanlı, en fazla ölümün olduğu yıllardır. Altmıştan fazla ülkenin katıldığı bu savaşta taraflar Nazi Almanyası, İtalya ve Japonya liderliğindeki Mihver devletleri ve İngiltere, Fransa, ABD ve Sovyetler Birliği önderliğindeki İttifak devletleri olarak ikiye ayrılmaktadır. I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Versay Antlaşması'nı değiştirmek ve Avrupa'da Alman üstünlüğü kurmayı amaçlayan Adolf Hitler liderliğindeki Nazi Almanyası'nın Polonya'yı işgali II. Dünya Savaşı'nın başlangıcı kabul edilir. Avusturya ve Çekoslovakya'nın Almanya'ya katılması sonucu İngiltere ve Fransa Almanya'ya karşı savaş ilân etti. Savaşın diğer cephesinde olan Japonya o sıralar Çin ile savaştaydı ve Asya'daki etkinlik alanını genişletmeyi amaçlıyordu. Japonya, müttefiklere destek sağlasa da savaşın tarafı olmayan ABD'ye Aralık 1941'de Pearl Harbor baskınıyla(!) saldırınca ABD de savaşa dâhil oldu ve müttefiklerin safında yerini aldı. Savaş ilerledikçe Almanlar daha geniş bir alana yayıldı. Bunun sonucunda ikmal ve tedarikte sıkıntı yaşayan Almanlar İtalya'nın da teslim olmasıyla geri çekilmeye başladılar. Müttefik güçlerin Berlin'e yaklaşmasıyla intihar eden Adolf Hitler cesedinin yakılmasını emretti. Bu olaydan birkaç gün sonra da Almanlar teslim oldu. Savaşı bitiren olay ise ABD'nin Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atmasıdır. Bu olayın sonucunda Japonya da teslim oldu.

Savaş genel olarak böyleydi. Savaş sırasında kullanılan teknolojilere ve günümüz dünyasındaki yerlerine bir göz atacak olursak:

Roket Teknolojisi

II. Dünya Savaşı'nda Almanlar tarafından, daha doğrusu Wernher Von Braun tarafından geliştirilen V-1 ve V-2 roketleri savaş sırasında Batı Avrupa'daki İngiltere, Belçika ve Fransa gibi hedef ülkelere karşı kullanılmış ve arkasında büyük enkazlar bırakmıştır. Almanya'nın savaşı kaybetmesinin ardından ABD'ye teslim olan Von Braun burada savaş teknolojisine destek olmaya ve yıkıcı silahlar yapımında görev almaya devam etti. NASA'nın kurulması üzerine NASA'da görev almaya başlamıştır. İnsanoğlunun Ay'a ayak basması için tasarlanan Apollo projesi, 16 Temmuz 1969'da Braun yönetiminde tasarlanıp geliştirilen Satürn V roketi ve Apollo 11 mürettebatıyla birlikte hayat bulmuştur. II. Dünya Savaşı'nda Braun'un geliştirdiği bu teknoloji günümüzde balistik füzelerden, uzay teknolojisine kadar geniş bir alanda kullanılmaktadır.

Enigma

Bir şifreleme makinesi olan Enigma, II. Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyası'nın birliklerinin gizli bir şekilde iletişim kurmasını sağlamıştır. Bu makineyi ve şifreli mesajlarını çözmeye çalışan pek çok bilim insanı vardı. Bu bilim insanlarından en önemlisi de İngiliz bilim insanı Alan Turing'dir. Manchester Üniversitesinde çalıştığı yıllarda Turing Makinesi olarak bilinen algoritması bugünkü bilgisayarın kavramsal temelini oluşturmakta ve modern bilgisayarın atası kabul edilmektedir. Alan Turing'in yaptığı Bombe isimli makine II. Dünya Savaşı'nın âdete seyrini değiştirmiştir.

Savaş ve Teknoloji

Enigma'nın şifrelerini kıran ve gizli mesajlarını ele geçiren bu makine Almanya'nın büyük kayıplar vermesine sebep oldu. Ayrıca elektrikli ilk bilgisayar da bu yıllarda üretilmiştir. ENIAC isimli bu bilgisayar 167 m² bir alana sığıyordu ve ağırlığı 30 tondur. II. Dünya Savaşı'nda uzun menzilli top ve füzelerin isabetli atış yapmaları için gerekli hesaplamaların yapılması amacıyla üretilmek istenmişti fakat savaşın bittiği 1945 yılında test aşamalarına ancak gelebilmişti.

Manhattan Projesi

Nükleer gücün yeni yeni keşfedildiği sırada Nazi Almanyası ve ABD bu gücü savaşta nasıl kullanabileceklerine dair çalışmalar yapıyorlardı. Amacına ilk ulaşan ABD oldu ve bir şehri yok edebilme gücüne sahip nükleer bombayı yani atom bombasını üretmeyi başardı. Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan bu atom bombaları sebebiyle yüzbinlerce insan öldü ve yaralandı. Bu bombaların etkileri günümüzde halen devam etmektedir. Ayrıca şu anda pek çok ülke bu gücü enerji üretmek için kullanmaktadır.

Radar Teknolojisi

Savaş yıllarında uçak ve gemilerin yerini gösteren bu teknoloji savaş sonrasında mikrodalga fırınına dönüşmüştür.

Uçaklardan telefonlara, telefonlardan ziraatta kullanılan gübrelere kadar günümüzde kullandığımız, hayatımızı kolaylaştırdığını iddia ettiğimiz daha birçok aracın ve malzemenin temelleri savaş yıllarında atılmıştır. Bu açıdan baktığımızda teknolojinin insanların hayatını kolaylaştırmak, insan yaşamını daha konforlu bir hale getirmek için değil, insan yaşamını bitirmek üzere tasarlandığını görebilmekteyiz.

İsmet Cahit YEŞİL

Geleceğin Olası Sorunu: Biyoteknoloji

Hiç küp şeklinde bir elma gördünüz mü? Veya acı bir domates yediniz mi? Önümüzdeki yıllarda biyoteknolojinin etkisiyle bunları sık sık görebiliriz, hatta belki de tüketebiliriz.

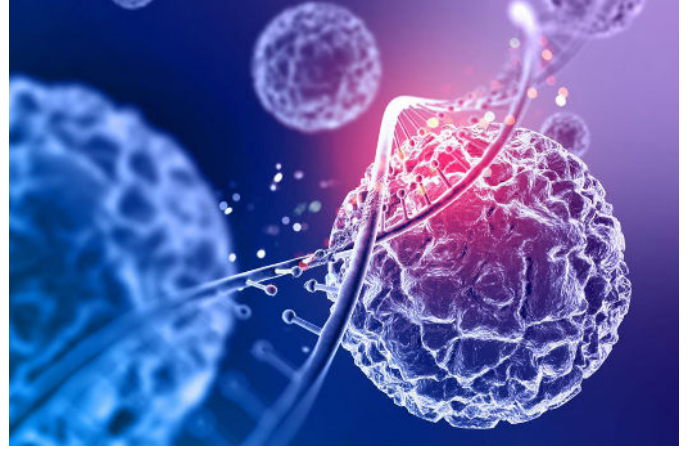
Biyoteknolojinin sözlük anlamı canlı üretim bilimidir. Yani biyo-tekno ve loji sözcüklerinin birleşmesiyle oluşmuş olan biyoteknoloji, değişik ürünlerin, canlı materyallerden yararlanılarak eldesi anlamında kullanılır. Biyoteknoloji, tarım, gıda üretimi ve gıda ticareti alanlarında son yıllarda gittikçe önem kazanan bir teknolojik kavramdır. Aslında tarihi çok eskilere dayanan bu kavram, son çeyrek asır içinde oldukça yaygınlaşmıştır.

Başlıca amacı insan hayatının kalitesini artırmak olan bu bilimin beraberinde birçok yarar meydana geldiği gibi birçok zarar da meydana gelmiştir. Kimileri biyoteknolojinin dünyadaki bazı sorunlara bir çözüm olacağını düşünse de biyoteknolojiyi insanlık için bir tehdit olarak görmektedir.

Biyoteknolojinin bazı yararları şunlardır:

- Tarımsal ilaç ve gübre kullanımını azaltır.
- Enerji üretilir ve yeni enerji kaynakları oluşturulur.
- Birçok ürün daha düşük maliyet ile üretilebilir.
- Ulaşılamayan maden minarelleri biyoteknolojik yöntemler ile çıkarılabilir.
- İlaçlar üretilebilir, aşılarda geliştirilebilir.
- Hastalıkların teşhisinde yardımcı olur.
- Gıdalar daha uzun süre depolanabilir.
- Tarım ürünlerinin verimliliği artırılabilir.
- Endüstriyel üretim süreçlerinde kimyasal yollar kullanmak yerine çevre dostu biyoteknolojik yöntemler kullanılabilir.

-Dünyadaki açlık sorunları çözülebilir.

Bu kadar faydası olmasıyla beraber, biyoteknolojinin pek çok zararı da vardır:

- Ekolojik döngünün bozulmasına neden olabilir.
- GDO(Genetik Değiştirilmiş Organizma) ürünleri insanlarda bazı hastalıklara sebep olabilir.
- Biyolojik silahlar ile bir sürü insanın ölmesine sebep olunabilir.
- Gıda güvenliği açısından risk oluşturur.
- Gen çalışmaları mutasyonlara sebep olabilir.
- GDO'lu ürünlerin sağlık açısından riskli olduğu düşünülüyor.

Sonuç olarak biyoteknoloji bazı durumlarda hayatımızı kolaylaştırır da önümüzdeki senelerde oldukça zorlayabilir. Her şeyin fazlasının zararlı olduğu gibi bunun da fazlası zararlıdır.

Zeynep BALTAŞ

A black and white portrait of Martin Luther King Jr. is the background of the page. He is shown from the chest up, wearing a dark suit, a white shirt, and a patterned tie. He has a mustache and is looking slightly to the left of the camera with a serious expression.

**“İnsanlığı yücelten
her iş, onurlu ve
önemlidir; dört
dörtlük yapılmalıdır.”
Martin Luther King**

Bacaklarına İhtiyacın Var mı?

Japonların kültürü oldukça tuhaf ve ilgi çekicidir. Her ne kadar bize çok uzak olsa da çoğumuz Japon kültürünü merak ederiz. Japonların kültürleri ne kadar ilginçse şehir efsaneleri de o kadar ilginçtir.

Gecenin karanlığında eve gidiyorsun, saat-ten ve eve giderken kullandığın yollardan ötürü etraf sessiz ve ıssız. Belki de yeni bitmiş olan bir yağmurdan ötürü çatılardan su birikintilerine düşen damlaların sesini dinliyorsun.

Dalgınlıkla ilerlerken bir süre sonra damla sesleri dışında başka sesleri fark ediyorsun. Hızlı ve ritmik bir şekilde yere çarpar metal sesi, teke keçilerinin çıkardığı homurdanma sesleri ve hızlı nefes alıp verişler... Arkana bakmaya cesaret ettiğinde, bunun gördüğün son şey olacağından korkuyorsun. Belinden aşağısı olmayan, bu yüzden sadece elleriyle yürüyen, yıpranmış uzun saçları birbirine karışmış, üzerindeki denizci okul üniforması kanla kaplanmış ve elindeki kanla kaplanmış paslı orakla birlikte seni kovalayan genç bir kıızı görüyorsun.

Bu "Teke Teke" ya da diğer adlarıyla "Shaka Shaka, Pata Pata, Kata Kata, Koto Koto, Hijikake Babā". Çıkardığı sesler teke keçisine benzediği için bu adı almış. Hikâyenin bazı versiyonlarında erkek olsa da genellikle kadın olarak kabul edilir. Alt vücudu yok, bu yüzden koşmak için kollarını kullanıyor. Yeteri kadar korkunç bir görünüme.

Genelde şehirlerin boş ve karanlık sokaklarında ya da yollarda yaşadığı söylenir. Kurbanlarını karanlıkta gafil avlar. Bacaklarının olmadığını öğrendikten sonra sakın rahatlamayın. Çünkü buna rağmen giden bir arabayı yakalayabilecek kadar hızlıdır. Hikâyenin bazı versiyonlarında elinde bir orakla gezer ve kurbanının bacaklarını çalar.

Çoğu şehir efsanesi gibi bunun da nereden geldiği pek bilinmemektedir. Her bölgenin kendine ait bir versiyonu vardır. Bazı hikâyelerde Teke Teke, trajik bir kazanın kurbanı olmuştur; bazılarında intihar etmiştir.

Bacaklarına İhtiyacın Var Mı?

Bazı versiyonlarında büyüler ya da bazı tılsımlar sizi koruyabilirken bazılarında ölümden başka seçeneğiniz yoktur. Bazı versiyonlarında da Teke Teke'nin kurbanları Teke Teke oluyor ve insanları avlamaya başlıyor. Versiyonlarda birçok ortak yön vardır ama en yaygın olanlar Hokkaidō'dan Kashima Reiko adlı bir kadına işaret eder.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda Hokkaidō Muroran'da bir ofis çalışanı, bir Amerikan askeri tarafından canice işkencelere maruz kaldı. O gece, bir köprüden tren raylarına atladı ve bir tren hızla ona çarptı. Darbe o kadar güçlüydü ki vücudu belden ikiye bölündü. Hokkaidō gecelerinin soğuğu o kadar şiddetliydi ki kan damarlarını büzdü ve kanamayı hızlı bir şekilde durdurdu. Ölmek yerine acıyla uzun süre yardım için kıvrandı. Bir tren istasyonuna kadar sürünerek gitti ve bir görevli tarafından fark edildi. Görevli ona yardım etmeye çalışmak yerine üstüne bir örtü örtüp onu yavaş ve acılı bir ölümün eline bıraktı.

Efsaneye göre bu hikâyeyi duyduktan üç gün sonra, alt yarısı olmayan bir kadının hayaletini göreceksin. Bu, trenin çarptığı kadının öfkeli hayaletidir.

Hayalet seni yakalamaya çalışacak, kaçmak imkansız. Çünkü düşündüğünüzden çok daha hızlı. Bazıları, hayaletin ikiye bölündüğünde kaybolan bacaklarını aradığını söylüyor. Bazıları ise ölürken ona yardım etmediği için insanlığa kızgın olduğunu ve elinden geldiğince çok insanı katletmeye çalışarak acısını tattırıp intikam almaya çalıştığını söylüyor.

Bu yazıyı okuduktan ya da bu efsaneyi duyduktan kısa bir süre sonra rüyada ya da gizemli bir telefon aramasında onun sesini duyabilirsin. Sana kendi bilmecesini soracaktır. Seni ölümden kurtaracak tek yol, doğru cevabı vermektir. "Bacaklarına ihtiyacın var mı?" diye sorduğunda "Tam şu an onlara ihtiyacım var." demelisin.

Umutsuz bir sesle yeniden sizi kandırmaya çalışıp bir soru daha soracaktır, "Sana hikâyemi kim anlattı?".

"Kashima Reiko. Gizlenmek için Ka, Ölüm için shi, iblis için ma hayalet için rei kaza için ko." Bilmecelerine hatasız cevap verirsen, belki yaşamana izin verir.

Rabia Kardelen DEDE

Dünya'daki En Değerli Madenler

Maden iç ya da dış etkenlerin etkisiyle kendiliğinden oluşan, yeraltından çıkarılan minerallerdir. Madenlerin değeri piyasadaki miktarına göre değişmektedir. Birçok değerli metalin fiyatını Londra Metal Borsası (LME) belirlemektedir. Dünya'daki en değerli madenler şu şekilde sıralanmaktadır:

Rodyum

Rodyum Dünya üzerinde çok nadir bulunan bir madendir. Gümüşü beyaz bir renge sahiptir. Serttir. Rodyum, 1803 yılında William Hyde Wollaston tarafından keşfedilmiştir. Oldukça zehirli ve kanserojen bir yapıya sahiptir. 12.6 miligramı bir insanı öldürebilecek güce sahiptir. Başlıca kullanım olarak otomotiv, optik aletler ve mücevher sanayi söylenebilir. Rodyum erime noktası yüksek ve şekil verilmesi zor olduğu için pahalıdır. Çoğu Güney Afrika'da bulunmak üzere Ural Dağları ve Kuzey Amerika'da rodyum madenleri bulunur. Rodyumun bir kilogram fiyatı yaklaşık 750.000 dolardır.

İridyum

İridyum gümüşü bir renge sahiptir. Kırılgan, sert bir yapıya sahiptir. Radyoaktif bir madedir. 1803 yılında Smithson Tennant keşfetmiştir. İnsan sağlığı için çok tehlikelidir. Ciltte yanıklara sebep olur. Büyük bir miktarın yeryüzene meteorlarla geldiği tahmin ediliyor. Bir maddenin uzaydan gelip gelemediğini anlamak için kullanılır. Aynı zamanda pusula yapımında, otomobil ve motosikletlerde kullanılır. İridyum madenleri ABD, Brezilya, Myanmar ve Güney Afrika'da bulunur. Türkiye'de iridyum

madenciliği yapılmamaktadır. Bir kilogram fiyatı yaklaşık olarak 210.000 dolardır.

Paladyum

Nadir bulunan parlak gümüşümsü beyaz renge sahip bir metaldir. Ürünlerini değiştirmeden kimyasal reaksiyonlarını hızlandıran katalizör olarak kullanılır. 1803 yılında William Hyde Wollaston Rodyum'u keşfetmeden önce keşfetmiştir elektronik, dişçilik, ilaç sanayi ve mücevherlerde kullanılır. Paladyum madenleri Rusya, Brezilya, Avustralya, Etiyopya, Kuzey ve Güney Amerika'da bulunur. Bir kilogram fiyatı yaklaşık 65.000 dolardır.

Altın

Parlak sarı bir renge sahiptir. Doğada saf olarak bulunur ve kolayca işlenir. En önemli özelliklerinden biri uzun süre boyunca paslanmaması ve kararmamasıdır. Milattan önce 4000'li yıllarda keşfedildiği düşünülüyor. Altın en çok takı yapımında kullanılır. Bunun yanı sıra elektronik cihazlarda ve ısı yalıtımında da kullanılır. Altın madenleri Dünya üzerinde çok az bir oranda bulunur. Altın madenlerini bulunduğu ülkeler Güney Afrika, Rusya, ABD ve Endonezya'dır. Bu madenlerin üçte ikisi Güney Afrika'da bulunur. Türkiye'de Uşak, Erzincan ve Balıkesir'de altın madeni bulunur. Bir kilogram altın yaklaşık 60.000 dolardır.

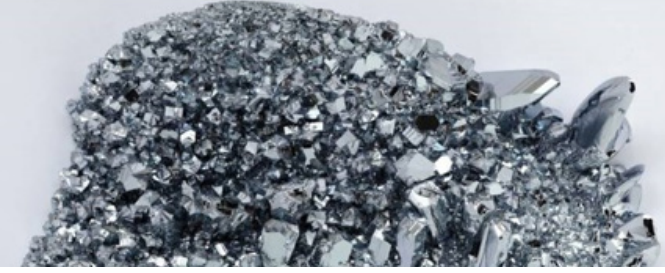
Platin

Gümüşümsü beyaz bir renktedir. Kimyasallara ve yüksek sıcaklıklara karşı dayanıklıdır. Çok uzun yıllar önce keşfedilmiş ve Amerikan yerlileri tarafından kullanılmıştır. Otomobil

Dünya'daki En Değerli Madenler

egzoz ve kontrol cihazlarında, diş hekimliğinde, kuyumculukta, jet ve füze motorlarının ağız kaplamalarında. Platin madenleri Güney Afrika, Rusya ve Kanada'da bulunur. Yıllık üretim miktarı 68 tondur. Talep oldukça fazla olmasına rağmen üretim çok azdır. Bu nedenle kesin olarak belirli bir fiyatı belirlenemese de bir kilogram fiyatı 35.000 dolar civarındadır.

Osmiyum

Osmiyum 1803 yılında kimyager Smithson Tennant tarafından keşfedilmiştir. Tehlikeli bir metal olduğu için genellikle saf hâlde kullanılır. En büyük kullanım alanı, diğer metallerle çok sert alaşımların kullanılmasıdır. Dolmakalem ucu, fonograf iğneleri ve elektrik kontaklarında da kullanılır. Dünyadaki Osmiyum madenlerinin %98'i Rusya, Kanada ve Güney Afrika'da bulunmaktadır. Türkiye'nin bazı bölgelerinde yaklaşık 127 bin ton Osmiyum rezervinin bulunduğu hatta bu rakam doğruysa eğer bunun Dünya'daki en büyük Osmiyum rezervi olduğu söylenmektedir. Ancak kullanım alanı az olduğu ve ekonomik görülmediği için kullanılmadığı iddia edilmektedir. Fakat bununla ilgili herhangi bir çalışma olmadığı için şimdilik Türkiye'de Osmiyum madenlerinin bulunmadığı kabul edilmektedir. Bir kilogram fiyatı 14.000 dolar seviyesindedir.

Rutenyum

Rutenyum ilk olarak 1808 yılında Polonyalı kimyager Jedrzej Sniadecki tarafından bulunsa da tam olarak keşfi 1844 yılında Alman kimyager Karl Ernst Claus tarafından olmuştur. Rutenyum toz hâline getirilmesi kolay olmasına rağmen rulo ve tel hâline getirilmesi zordur. Kullanım alanı sınırlıdır. Genellikle kimya

endüstrisinde ve elektronik sektöründe kullanılır. Bunun dışında sıcaklık ölçüm cihazlarında, havacılıkta, tıbbi aletlerde kullanılır. Aynı zamanda nükleer silah testlerinde de kullanılmıştır. Dünya'daki toplam Rutenyum rezervinin 5 bin ton olduğu tahmin edilmektedir. Rutenyum madeni Ural Dağları (Rusya), ABD, Kanada ve Güney Afrika'da bulunur. Fiyatı yaklaşık 10.000 dolardır.

Renyum

Doğada en az bulunan elementlerden biridir. Oldukça sıra dışı özelliklere sahiptir. En yüksek kaynama noktasına sahiptir. En yoğun metallerden biridir. Fazlaca cevherden yalnızca çok az miktarda elde edilebilir. 1925 yılında Walter Noddack, Ida Tacke ve Otto Berg keşfetmiştir. İsmi keşfedildiği bölge olan Ren Nehri'nden almıştır. Ender bulunduğu için pahalıdır ve bu nedenle kullanım alanı sınırlıdır. Ticari olarak çok az kullanılır. Daha çok havacılık sektöründe jet motorları ve ayrıca flaş lambalarında kullanılır. Renyum madenleri Polonya, Şili, Kazakistan, Özbekistan, Peru, ABD ve Rusya'da bulunur. Türkiye'de Renyum madeni bulunmamaktadır. Molibdenit madenlerinde baca tozu yoluyla çıkarılmaktadır. Bir kilogram fiyatı 3.000 dolardır.

Gümüş

Beyaz bir renge sahiptir. MÖ 3000'li yıllarda keşfedilmiştir. Parlak ve ışığı yansıtabilen değerli bir metaldir. Fotoğraf endüstrisinde, elektronik parçalarda, sağlık ürünlerinde ve kuyumculukta kullanılır. Dünya'daki en büyük gümüş madenleri Atina ve Nevada'da bulunmaktadır. Ülkemizde ise Amasya, Balıkesir, Antalya, Bursa, Niğde, İzmir ve Elazığ'da çıkarılmaktadır. Bir kilogram gümüş yaklaşık 800 dolardır.

İren TANYILDIZ

Bi' An' Meselesi

Nedir bu herkesin her anında tutunduğu müzik? Nasıl her duyguyu açıklayabilecek anlara dahil olabiliyor? Ve neden müzikle beslenmek iyi geliyor büyük küçük herkese?

Aslı Yunanca olan müzik kelimesi “musica” sözcüğünden gelmektedir. Birçok araştırmacıya göre “musica”nın etimolojisi muse (şifa) dağıtan peri veya melek anlamını taşıyor. Basit bir tanımla da yapılabilir; mesela “Duygu, düşünce ve imgeleri tek sesli ya da çok sesli olarak anlatma sanatı.” ya da “Koordine edilmiş bir ses veya ses koleksiyonu.” şeklinde. Ama hepimiz de biliyoruz ki müzik bu tanımların çok çok daha fazlası, çok daha kapsamlısı ki ben müziğin bir tanımı olduğunu düşünmüyorum çünkü öyle bir şey ki bir cümleye sığdırabileceğimiz türde bir açıklaması yok.

Müziğin insanın varlığından beri olduğunu ve belli bir başlangıcının olmadığını biliyoruz. Öyle ki çoğu insanın her anında ilk koştuğu kapı müzik oluyor. Mutluyken, mutsuzken, stresliyken, heyecanlıyken fark etmiyor ama öyle bir ilaç ki bütün duygulara karşılık verebiliyor. Socrates boşuna dememiş “Müzik ruhun gıdasıdır.” diye. Sadece ruhu ve duyguları beslemekle kalmıyor aynı zamanda akıl ve vücut sağlığının tedavisinde kullanılan en etkili terapi metotlarından biridir.

Araştırmalara göre müzik dinlerken;

-Beyne giden kan ve oksijen miktarında artış olduğu için uyarıcı ve harekete geçirici etkisi var.

-Kalp atışlarını ve metabolizmayı doğrudan etkiler.

-Müzik ilham verir, duyguları harekete geçirir ve yaratıcılığı artırır.

-Müzik matematikseldir, karmaşık fikirlerin kolay çözülmesini sağlar.

-Etkili öğrenmenin temel unsuru olan beynin olan beynin, sağ ve sol yarım kürelerinin denge içinde çalışmasını sağlar.

-Belirli müzik türleri, huzur veren endorfin hormonunun salgılanmasını ve sakinliği artırır.

-Kas gerilimini azaltır, beden hareketlerini ve koordinasyonu geliştirir.

-Beynin, fiziksel dünyayı algılama, zihinde canlandırma ve nesneler arasındaki farklılıkları ayırt edebilme yeteneğini geliştirir.

-Müzik stresi azaltır, rahatlatır.

Bİ' AN' MESELESİ

Klasik Müzik

Klasik müzik, müzik türleri arasında kültür seviyesiyle en bağdaştırılan türdür. “Klasik Batı Müziği” olarak da bilinir. Rönesans zamanında Romen Diyojen’in katkısıyla ortaya çıkmıştır. Yaylı çalgılar (keman, çello, viyola, kontrbas vb.), üflemeli çalgılar (flüt, klarnet, obua vb.) ve vurmali çalgılar (zil, tef, trampet, üçgen vb.) ile çalınır. Beethoven, Bach, Vivaldi, Mozart, Handel gibi birçok sanatçı öncülük etmiştir.

Pop Müzik

Pop müzik aslında diğer müzik türleri gibi ayrı özellikleri olan şarkıları değil popüler şarkıları ifade eder. 1940’lardan beri kullanılan bu terim, bize daha çok kolay tüketilebilen hafif parçaları hatırlatsa da askında bir rock veya rap parçası da pop olabilir. Michael Jackson ve Madonna kişileri örnek verilebilir.

Rock Müzik

Rock müzik de aslında pop müziğin alt türlerinden biri sayılır ama elektro gitar, bas gitar, bateri ve klavye ağırlıklı melodileriyle onu pop müzikten ayırırız. 1950’lerde Amerika’da rock’n roll olarak ortaya çıktıktan sonra hard rock ve heavy metal gibi türlere de ayrıldı. Örnek olarak Queen ve Elvis Presley’i verebiliriz.

Blues Müziği

Amerika’yla özdeşleşen blues müziği aslında 400 yıl öncesine, Afrika’ya dayanan bir müzik türüdür. İngilizcede “blue”nun hüzünlü anlamıyla da birleşen müzik aslında Amerika’da 17. yüzyıldan itibaren köle olarak Amerika’ya getirilen siyahi halkın özgürlük mücadelelerinin bir parçası olmuş, onların acılarını anlatmaya yardım etmiştir. B.B. King, Ray Charles, Eric Clapton ve Janis Japlin’i blues türünde sayabiliriz.

Arabesk Müzik

Arabesk müzik; Türkiye’ye özgü, oryantal bir halk müziği türüdür. Genellikle duygusal olan şarkı sözleri; umutsuz aşkları, günlük dertleri, umutsuzluğu ve başarısızlığı konu edinir. Küçük bir kısmı ise entrümantaldir. Orhan Gencebay, Müslüm Gürses gibi isimleri örnek verilebiliriz.

Böylelikle müziğin hayatımızdaki yeri ve önemini bir kez daha hatırlamış olduk. Yazımı Friedrich Nietzsche’in çok sevdiğim bir sözülle sonlandırmak istiyorum: “Müziğin sesini duymayanlar, dans edenleri deli sanarlar.”

Müzikle kalın!

Meryem ÇINAR

Öğretmenim

Öğretmen neydi? Öğretmen sevgiydi. Öğretmen emektir. Öğretmen hissetmek, hissettirmekti. Bir yangın çıktığında onu söndürebilen kişiydi. Dalgalı denize karşı koyamadığımızda bizi oradan kurtarandı. Ve en önemlisi de o yangında ne yapılacağını, denizde nasıl yüzüleceğini bizlere öğretti. Dünya üzerinde en masum varlıklardır, çocuklar. Asıl onlardır bizim geleceğimiz. Kömürden bir elmas çıkartırsan onları değerlendirmektir bizim gayemiz. Her ne koşulda olursa olsun ideali bellidir bir öğretmenin. Küçük ellere dokunabilmek, onların yüreklerinde bulunabilmek. Öyle kolay olan bir şey de değildir üstelik. İşte burada başlanıyor mu zaten mucize? Onca lafı dinlemeyen, sorgulama çağında her şeyi reddeden çocuklar; öğretmenleri her ne derse desin yapıyor ve uyguluyorlar.

Öğretmen dosttur, annedir, kardeştir. Yeri geldi mi herkesin aile sırlarını bile anlattığı kişidir. Öğretmen sadece belli bir üniversiteyi bitirmiş, o bölümden mezun olmuş ve çocuklarla ilgilenen kişi midir? Yoksa herkes bir öğretmen midir? Doğduğumuzda hayata dair bunca şeyi bize öğreten annelerimiz ilk öğretmenlerimizdir. Yaşadığımız süre zarfında nefsimizi terbiye eden kişiliğimiz de öğretmenimizdir.

Bize iyi şeyleri yapmamıza özendiren, o yönde bizleri etkileyen insanlar da aslında öğretmenimiz olurlar. Dinimizi bizlere öğreten Peygamber Efendimiz de öğretmenimizdir. Öğretmenlik çok kutsal bir meslektir. Her ne kadar diplomalara bakılsa bile insanın içinden gelmelidir. Ne demiş Hz. Ali: “Bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum.” Bu yazıyı yazabiliyorsam ya da okuyabiliyorsam hepsini öğretmenime borçluyum.

Şimdi ben o öğretmenimi böyle anıyorsam kim bilir ne kadar mutludur. Hatırlanmak istiyordur. Çünkü bu onlar için paha biçilemez bir şey. Evet belki karşılık beklemeden yapıyorlar ama ettikleri tohumların büyüüp yeşerdiğini görmek de onları gururlandırıyor. Akıllarda kalabilmek, güzel şeylere vesile olduğunu görebilmek onların öğretme şevkine daha da katkıda bulunuyordur. Atatürk’ün de dediği gibi: “Dünyanın her tarafında öğretmenler insan topluluğunun en fedakar ve saygıdeğer unsurlarıdır.” Gerçekten de öyle. Fedakarlıkları sayesinde belki biz bugünlerdeyiz. Üzerimize bir güneş gibi doğup yollarımızı aydınlattıkları için önümüzü görebiliyoruz. Karanlık kuyuya düştüğümüzde ellerini uzattıkları için çabalayabiliyoruz.

Öğretmenim

Evet, işte biz bu yüzden onları çok seviyoruz. Daima yanımızda oldukları için, ne olursa olsun üzerimizden şefkatleri azalmadığı için ve bir sürü nedenimiz olduğu için. İşin doğrusu biz de onları sebepsiz ve karşılıksız seviyoruz ama belki bir kılıf bulmak için belki sevmememizin bir sebebi olması gerektiğini düşündüğümüz için belli başlı nedenler üretiyoruz. Peki, onlar bize niye onca şeyi öğretiyorlar? Bizleri ilk gördükleri zaman nasıl sevebiliyorlar? Bizden ne gibi bir çıkarları olabilir ki? Mademki sevgi karşılıksız olmaz bu nasıl olabiliyor o zaman? Ben böyle bir şey olduğuna inanmıyorum. Öğretmenlerimiz bizleri karşılıksız ve beklentisiz seviyorlar. Beklentisiz derken hiçbir şey yapmamamızı kastetmiyorum tabii ki. İyi bireyler yetiştirmek, güzel yerlere gelmemize basamak olmak, her düştüğümüzde kaldırıp daha da sağlam adımlarla basmamızı sağlamak gibi olmazsa olmaz vazgeçilmez dilekleri var. Bizlerin de işine geliyor sanki. Yönümüzü kaybettiğimizde bir pusulamız olduğunu biliyoruz. Desteklerini her zaman arkamızda, ellerini hep sırtımızda hissediyoruz. Ve bu yüzden her birimiz onları anımsayarak duyulanıyoruz.

Kimileri aramızda değil belki ama bizleri hissettiklerine inanıyoruz. Yanı başımızda olan öğretmenlerimize ise onları çok sevdiğimizi dile getiriyoruz. Her farklı çocuğu, her farklı tohumu sabırla ve özveriyle ekip büyüttükleri gibi şu an o çeşit çeşit tohumların çiçek bahçesinde güllere, menekşelere, begonvillere dönmesinin mutluluğunu yaşıyoruz. 24 Kasım onlara armağan edilmiş bir gün olabilir ama bizler için her gün değerliler. Sadece duygularımızı hissettirebilmek, bir nebze de olsa onlara kalbimizdeki yerlerini gösterebilmek için fırsatımız olduğu bir gün. İyi ki varlar, hep var olsunlar.

Nur İpek CANDAN

Davut Tunçbilek ile Yazarlık Hakkında

Nisanur: Bize kendinizden biraz bahseder misiniz?

Davut TUNÇBİLEK: Ben Davut TUNÇBİLEK, emekli Fransızca öğretmeni, aynı zamanda şair ve yazarım.

Nisanur: Sizi yazarlığa iten şey nedir?

Davut TUNÇBİLEK: Evladım, ben Kültür ve Turizm Bakanlığında tanıtım kitapları yazdım. Eşim vefat edince de biraz bunalıma girdim ve ne yapsam diye düşünürken yazmayı deneyim dedim. Bir kitapla başladım, şimdi onun-cusu yazıldı.

Nisanur: Yazarlığa kaç yaşında başladınız?

Davut TUNÇBİLEK: Geç başladım yavrum, 50 yaşlarında başladım.

Nisanur: İlk kitabınız basıldığında ne hissettiniz?

Davut TUNÇBİLEK: Hem mutluluk hem hüzn. (Yazar ilk kitabı olan "İssiz Koridorlar"ı vefat eden eşi için yazmıştır.)

Nisanur: Yazarlık serüveninizde size en çok destek olan kişi kimdi?

Davut TUNÇBİLEK: Kimsem yoktu, tek desteğim azmim ve insanlara faydalı olma isteğimdi.

Nisanur: Bu serüvende size karşı çıkan yakınlarınız oldu mu?

Davut TUNÇBİLEK: Hayır, olmadı.

Nisanur: Yaşadıklarınız yazdıklarınızı ne denli etkiledi?

Davut TUNÇBİLEK: Benim romanlarım yaşamış hayat hikayeleri, dört romanımın dördü de yaşamış hikayelerdir.

Nisanur: Sizce yazarlık yetenek işi midir, çalışma işi mi?

Davut TUNÇBİLEK: Yazarlık: azim işi, çok okuma işi, iyi oldu kötü oldu demeden bol bol yazma işidir.

Nisanur: Bir kitap yazmak yaklaşık ne kadar zaman alıyor?

Davut TUNÇBİLEK: O ruh haline bağlı yavrum. Bir oturuyorsun 50 sayfa yazıyorsun, bir oturuyorsun on gün uğraşıyorsun ama iki kelime bile çıkmıyor.

Nisanur: Hiç ya kitaplarım okunmazsa korkusu yaşadınız mı?

Davut TUNÇBİLEK: Hayır, ben sadece içimden geleni yazdım, bastırdım. Bir de baktım ki bütün kitaplarım keyifle okunuyor.

Nisanur: Yazıp da yayınlamadığınız bir kitabınız var mı?

Davut TUNÇBİLEK: Şu anda basılmak üzere olan iki romanım var.

Nisanur: Okurlarınızla buluşmak nasıl bir duygu?

Davut TUNÇBİLEK: Sizin gibi insanların gelip kitabınızı çok beğendim demesi benim için en büyük mutluluk. Sonuçta amacımız ne? Yazdıklarımız bir şeye değişiyor mu, bunun karşılığını görünce tabii ki mutlu oluyorsun.

Nisanur: Son olarak yazar olmak isteyen bir gence tavsiyeleriniz nelerdir?

Davut TUNÇBİLEK: Tavsiyem şudur ki etkilendikleri olayları yazsınlar. İyi kötü demeden hepsini yazsınlar, bir günlük tutsunlar, başlarından geçenleri yazsınlar. Sonra bakar ki gelişmeler var, yazılarını gözden geçirir, toparlar ve hiç ummadığı bir anda çok güzel şeyler ortaya çıkabilir.

Yazar: Davut TUNÇBİLEK

Röportaj: Nisanur YELCİ

**“Ancak umut,
umutsuzluğun
olduğu yerde başlar.”
Sezai Karakoç**

Son Derviş “Sezai Karakoç”

Şair, yazar, düşünür ve siyasetçi Sezai Karakoç, 16 Kasım’da, 88 yaşında hayatını kaybetti. Sınıf arkadaşı Cemal Süreya onu şöyle tanımlamıştı: “Öyle bir Müslüman ki, Marx da bilir, Nietzsche de bilir, Rimbaud da bilir. Salvador Dali de sever. Nâzım da okur.”

Mütefekkir Şair Sezai Karakoç, 1933 yılında Ergani’de doğdu ve ilkokulu Ergani’de bitirdi. Çeşitli şehirleri dolaştı. Kendisi felsefe okumak isterken babası İlahiyat okutmak istedi. Ankara Siyasal Bilimler Fakültesinden mezun oldu. Maliye Bakanlığı’nda görev yaptı. Müfettiş yardımcılığı görevinde bulundu. İstanbul’da Diriliş Yayınları ve Diriliş Dergisi’ni kurdu. İlk sayısını Türk şiirinin bir tarafıyla yenilikçi, diğer tarafıyla gelenekçi tarzını yeni bir anlayışla örgüleyerek metafizikleştirir. 2006 yılında Kültür Bakanlığı Özel Ödülü ile ödüllendirildi. Bakanlığa, ödülün para kısmının kültür sanat işlerine harcanmasını, diğer kısmının posta ile bildirdiği adrese yollanmasını rica ettiği bir mektup yolladı. Karakoç, gün saatini doldurmaya devam ederken 16 Kasım 2021 günü Hakk’a yürüdü. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Sezai Karakoç, “Edebiyat Yazıları” adını verdiği kitabını üç cilt halinde yayınlamak için son derece özgün bir yere sahip olduğunu görürüz. Şiirlerinde metafizik boyut ağır basmakla birlikte dünden bugüne tarihsel bir yolculukta yaptırmaktadır. Zaman zaman şiirlerine tarihi belge niteliği arz edecek unsurları şiirinde ustaca kullanmaktadır. Kullandığı üslup, tarz, konu ve işleyiş açısından yenidir. Metafizik bir anlayışla kurguladığı için kendi yaştlarından genel itibariyle ayrılır. Türk şiirinin bir tarafıyla yenilikçi, diğer tarafıyla gelenekçi tarzını yeni bir anlayışla metafizikleştirir. Bu durum en belirgin tarafıdır. Yazdıkları bir tarafıyla bu gündür ama daha derinlere inildiğinde dünün yani geçmişin dahası Peygamberi bir mesajın taşıyıcısıdır. Karakoç hem şiire, hem resme ve hem de edebi anlayışa bakarken soyutun hükümünün ağır olduğunu ortaya koymuştur.

Sezai Karakoç, şiiriyle büyük, düşünceleriyle de ilginçtir. Yayımladığı Diriliş dergisi ve sözcülüğünü ettiği ideolojisi, köklü bir geleneğin sürdürücüsüdür. Batılılaşma hareketiyle birlikte, bu anlayışa tepki olarak doğan İslamcılık,

Son Derviş “Sezai Karakoç”

Ülkemizde canlı ve geniş bir damar olarak kendisini duyurmuş, düşünce alanından öte, şiirde de ‘mücadele’sini vermiştir.

Sezai Karakoç, hakkında tezler yazılmış, dergilerde özel sayılar yayımlanmış bir şairdir. Hayranlarının, onun düşüncelerini ‘kuşatıcı ve derinlikli’, hiçbir eleştiriye tâbi tutmadan bakışını ‘özgün’ bulmaları anlaşılır bir durumdur. Ama asıl çaba, yayımladığı dergiyi “Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş” diye sunanların ‘tasarlanan’ bu uygarlığın köklerini söyleyip geçmekle yetinmeyip o düşüncelerin nereden kaynaklandığını, hangi kaynaklardan el aldığını, Karakoç’un bu akıma kattığı yeni düşüncelerin neler olduğunu sergileyebilmektir.

Sezai Karakoç denince akla gelen diriliş, derginin fonksiyon ve gücünü de gösteriyor. İslâm dünyasının tekrar ayağa kalması için bu uyanışa vesile olmak için yazıyor, üretiyor, düşünüyor ve fikir beyan ediyor yıllarca. ‘Diriliş Nesli’ olarak gördüğü gençlerin kendini iyi yetiştirmesi niyetiyle ‘Diriliş’ fikrini ilk kez 1954 yılında dillendiriyor.

Gençliğinden itibaren yıllar boyunca şiirleri dilden dile, elden ele dolaşsa da, meydanlarda okunsa da şairlik onun için küçük bir süs sayılır. Fikir adamlığı çok daha ağır basar. Düşüncesi, çağları kucaklayacak kadar büyük ve güçlü. Çiçek olsa, her mevsim açan yediveren gülü; ağaç olsa, tek başına bir ormandır Sezai Karakoç.

Üzüldük, gözlerimiz doldu tabii. Fakat ona değil, kendimize üzüldük. “Uzatma dünya sürgünümü” demişti. Duası elbette kabul edilecekti ama yapacağı çok iş vardı. Yazacağı kitaplar, konuşacağı sözler... Bütün kırıyla pasıyla, dünyayı bize bıraktı. Güzelleştirmek için aralıksız, yılmadan mücadele ettiği dünyayı. Büyük hayalleri vardı... Allah rahmet eylesin...

Metin DALDABANOĞLU

EY SEVGİLİ

...

Lambalar eğri
Aynalar akrep meleği
Zaman çarpılmış atın son hayali
Ev miras değil mirasın hayaleti
Ey gönlümün doğurduğu
Büyüttüğü emzirdiği
Kuş tüyünden
Ve kuş sütünden
Geceler ve gündüzlerde
İnsanlığa anıt gibi yükselttiği
Sevgili
En sevgili
Ey sevgili
Uzatma dünya sürgünümü benim

...

Ülkedeki kuşlardan ne haber vardır
Mezarlardan bile yükselen bir bahar vardır
Aşk celladından ne çıkar madem ki yar vardır
Yoktan da vardan da ötede bir Var vardır
Hep suç bende değil beni yakıp yıkan bir nazar vardır
O şarkıya özenip söylenecek mısralar vardır
Sakın kader deme kaderin üstünde bir kader vardır
Ne yapsalar boş göklerden gelen bir karar vardır
Gün batsa ne olur geceyi onaran bir mimar vardır
Yanmışsam külümden yapılan bir hisar vardır
Yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır
Sırların sırrına ermek için sende anahtar vardır
Gögsünde sürgününü geri çağıran bir damar vardır
Senden umut kesmem kalbinde merhamet
adlı bir çınar vardır
Sevgili
En sevgili
Ey sevgili

Sezai Karakoç

Felsefe ve Bilim Duayeni: Prof. Dr. Teoman DURALI

Türk felsefe profesörü, biyolog, akademisyen ve düşünür Prof. Dr. Teoman Duralı 74 yaşında hayatını kaybetti. Eserleriyle felsefe ve bilim dünyasına büyük katkıda bulunan Duralı, son olarak TRT 2'deki 'Felsefe Söyleşileri' programıyla ekranlara geliyordu. Vefatından kısa bir süre önce bir röportajında Duralı, Türklerin tarih boyunca kendi dillerini ihmal ettiklerini söylemiş ve bunun ıstırabını çeken bir vatansever olduğunu vurgulamıştı. Duralı'nın "Ömrüm boyunca Türkiye'de Türkçe ders verdim. Dil, bir milletin şerefidir" sözleri büyük ilgi görmüştü.

Prof. Dr. Teoman Duralı: "İlkokuldan profesörlüğüme kadar bütün eğitimimi bu ülkede aldım. Birilerinin Oxford, Sorbonne mezunu olmakla övündüğü bir süreçte ben her şeyimle bu ülkenin imkânlarıyla ilerledim. Ben bu ülkenin sermayesiyim ve bu sermayenin karşılığı olarak da ülkeme bir görev borcum var. 'Güven ve görev borcu'. Hayatta en hakiki mürşit ilim değildir, güvendir. Gençliğin verdiği zıpcıklıkla Kanada'nın Kebek Üniversitesinden gelen bir davet üzerine oraya gidecektim. Babam bana dedi ki, 'Sen bu ülkenin imkanları ile bu

noktaya geldin, ülkenin borcunu ödedin mi ki gidip başka bir ülkenin sermayesi olup oraya hizmet edeceksin? Önce bir utanmayı öğren ve utan bakalım, ondan sonra ne yapacaksın karar ver'. Ben utanmaya o gün başladım. O günden sonra da utanmam hep artarak devam etti."

Prof. Dr. Teoman Duralı Hocamızın gözü vardı, özü vardı, sözü vardı... Omurgası ve duruşu vardı. Başka türlü bakmanın, başka türlü görmenin, başka türlü düşünmenin ve yaşamının imkanını anlattı bizlere. Allah rahmet eylesin. Bize paha biçilmez ilmi bir miras bıraktı.

Metin DALDABANOĞLU

Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı

Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibi

1947
Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı, Zonguldak'ın Kozluk ilçesinde dünyaya geldi

İlk öğrenimini Zonguldak'ta, orta öğrenimini TED Ankara Koleji'nde tamamladı

1973
İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden mezun oldu

1975
İstanbul Üniversitesi'nde asistan olarak göreve başladı

1978
NATO bursuyla Paris'te biyoteknoloji seminerlerine katıldı

1988
Biyoloji felsefesi üzerine yazdığı çeşitli tezlerle profesör oldu

1996
Kuala Lumpur Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi ve Viyana Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi sıfatıyla dersler verdi

1999
İstanbul Üniversitesi Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Başkanı oldu

2000
Çağdaş Küresel Medeniyet adlı çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği İnceleme Ödülü'ne değer görüldü

2009-2015
Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde dekanlık yaptı

Son olarak TRT 2 ekranlarında seyirciyle buluşan "Felsefe Söyleşileri" programını yapıyordu

2021
Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'ne layık görüldü

Prof. Dr. Teoman Duralı, 7 Aralık'ta 74 yaşındayken İstanbul'daki evinde hayatını kaybetti

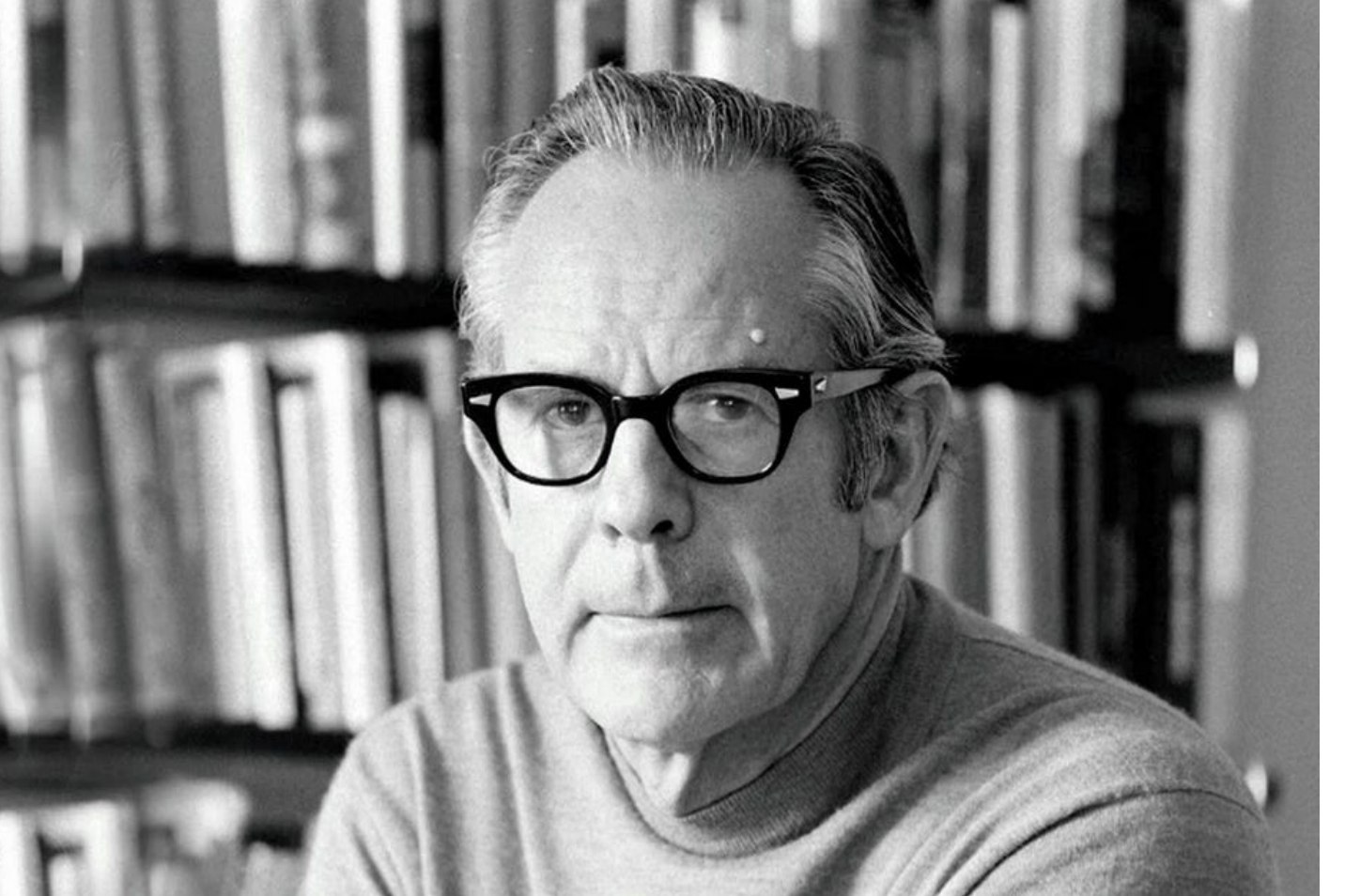
0712.2021

AA

Rollo May

Tam ismi Rollo Reen May'dir. 1909 yılında, mütevazî, dindar, yüksek eğitimli bir ailenin çocuğu olarak Amerika'nın Ohio eyaletinde Midwest kasabasında dünyaya gelmiştir. Rollo ismi, Jacob Abbot'un Rollo Kitapları isimli eserlerinin başkarakteridir. Anlamına gelince "çocukluk yıllarından itibaren ergenliği ve yetişkinliği boyunca erdemli bir şekilde yaşayarak iyi bir insan olmayı öğrenen kişi"dir. Diğer yandan Rollo ismi Viking masallarında geçen kahraman Fargo karakterinin de ismidir. İsmi'nin anlamını ve verilış sebebini öğrendiğinde, bu güzel anlamdan dolayı mutlu olmuştur. Hayatı boyunca da isminin anlamını karşılayan bir karaktere sahip olmuştur. Yakın çevresi onun ismiyle bütünleştiiğini, karakterinin ismiyle uyumlu olduğunu düşünmektedirler. Yakın arkadaşı olan akademisyen Robert Abzug, bir makalesinde "May'in karakteriyle çok uyumlu bir isim" ibaresini kullanmıştır.

Çocukluğunu ailesiyle Ohio eyaletinde yaşayarak geçirdikten sonra beş erkek kardeşı ve bir kız kardeşı ile birlikte Michigan'a yerleşmiştir. Çocukluk döneminde ebeveynlerinin boşanmasından sonra ablasına şizofreni teşhisi konulmuştur. 1926 yılında Michigan Devlet Üniversitesinde İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek öğrenimine başlamıştır. May'in üniversite yılları boyunca aktif bir öğrenci olduğu bilinmektedir. Yakın arkadaşları onun kişisel gelişimi için özel gayret göstererek verimli bir öğrencilik yaşadığını söylemektedirler. 1930 yılında Oberlin Üniversitesinden mezun olduktan sonra Yunanistan'da öğretmen olarak çalışmıştır. Yunanistan'da çalışırken yaz aylarında Viyana'ya giderek Adler ile çalışmıştır. Daha sonra Union Theological Seminary Üniversitesinde din alanında eğitim almış sonrasında psikoloji alanına geçiş yapmıştır. Klinik psikoloji alanında doktorasını Columbia

Rollo May

Üniversitesindeki Öğretmenlik Yüksekokulundan 1949 yılında almıştır. Doktora eğitiminden sonra New York'ta kendi çalışma yerini açmıştır. Ayrıca William Alanson Enstitüsünde analist ve süpervizör olarak çalışmıştır. Aynı zamanda San Francisco'daki Saybrook Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Merkezinin kurucularından ve öğretim üyelerinden birisidir. Doktora eğitimi sırasında iki yıl sanatoryumda kalmasına neden olan tüberküloza yakalanmış, iyileşme döneminde zamanını geçirmiştir. Bu süre içinde Kaygının Anlamı adlı kitabını yazmıştır. 1994'ün ekimindeki ölümünden önceki son yıllarını San Francisco Körfez Bölgesi'ndeki Tiburon'da geçirmiştir.

Rollo May, Amerikan hümanizminden etkilenmiştir ve varoluşçu psikolojiyi başta Freud'un ki olmak üzere diğer felsefi yaklaşımlarla birleştirerek yeni bir yaklaşım yakalamaya çalışmıştır. May kişilik gelişiminde bazı "aşamalar" tespit etmiştir:

Masumluk: Ego ve öz bilinçlilik öncesi içinde bulunulan aşamadır. Masumluk aşamasındaki biri yalnızca yapması gerekeni yapar.

İsyankarlık: İsyankar insan özgürlüğünü istemektedir ancak özgürlükle birlikte gelecek olan sorumluluğa ilişkin yeterli bir kavrayış geliştirememiştir.

Karar verme: Bu aşamada yaşamının, ailesinden daha bağımsız duruma gelmek ve sıradan aşamaya geçmek gereksinimini duyduğu bir geçiş aşamasındadır.

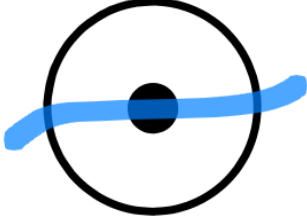
Sıradanlık: Yetişkin egosunun sorumluluk anlayışını geliştirdiği, uyum sağlamakta ve geleneksel değerlerde bir güvenlik duygusunu aradığı aşamadır.

Yaratıcılık: Kendini gerçekleştirmenin ötesine geçilen aşamadır.

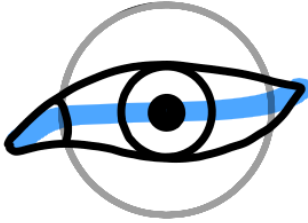
Dilara YILDIZ

Göz Çizim Tekniği

Hiç resim çizerken sinirlenip yarıda bıraktınız mı? Ya da defalarca yeniden denemenize rağmen iki gözü aynı hizada çizemeyip krizlere girdiniz mi?

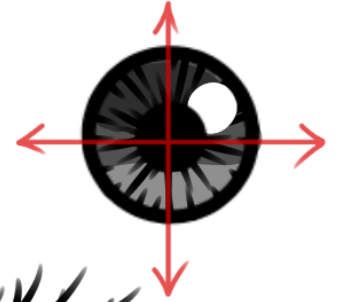
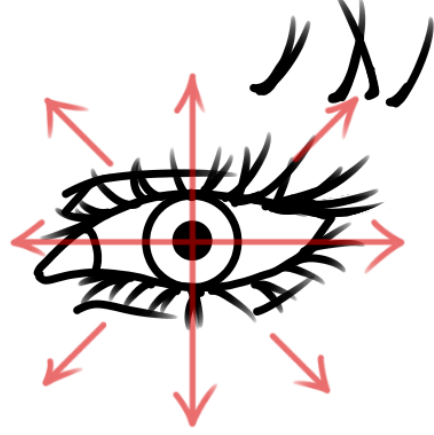

Evet, ben de girdim. Ve ressam ressamın halinden anlar dedim, göz çizerken daha fazla krizlere girip kanser olmamak adına bu resmi hazırladım.

Umarım basit bir gösterim olmuştur ve eline ders harici kalem almayanlar bile denemeye karar verir. İyi şanslar.

Aleyna KÜÇÜKERMEN

Gelenekler ile Yeni Yıl

Yeni yıla yani 2022'ye girmiş bulunuyoruz... Yeni yılın ilk ayındaki bu sayımıza özel çeşitli ülkelerdeki güzel ve ilginç bulduğum yılbaşı geleneklerini bu yazımda birleştirdim. Umarım sizin de ilginizi çeken kutlamalar olur.

İspanya

Yeni yılın en ünlü İspanyol geleneklerinden biri "12 Şanslı Üzüm"dür. Gece yarısından önce her çan çaldığında bir adet üzüm ağıza atılır. Bu on iki defa tekrarlanır. Her üzüm, yılın bir ayını temsil etmektedir.

Eğer bu üzümleri gece yarısına kadar ağızınızda tutabilir ve sonrasında çiğneyip yutabilirsiniz tüm yıl boyunca size iyi şanslar getireceğine inanıyorlar.

İskoçya

Yeni yıl öncesine "Hogmanay" adını vermişlerdir. Edinburgh'da yaptıkları dev sokak partileri dünyaca en büyükler arasındadır. O gece yanınızda kim varsa kol kola girersiniz ve bir Robert Burns şiiri olan "Auld Lang Syne" şarkısını söylersiniz. İskoç şarkılarının verdiği his çok hoşuma gidiyor, özellikle beraber söylediklerinde büyüleyici bir havası oluyor bence. Kesinlikle bu şarkıyı dinlemenizi öneririm.

Danimarka

Okuduğum bir makalede rastladığım Danimarkalıların yeni yıla giriş şekli bana ilginç gelmişti. Gece yarısından bir dakika önce herkes sandalyelere çıkar ve çanın çalmasını bekler. Çan çaldığı anda ise sandalyelerden atlarlar. Yeni yıla girerken eş, dost ve akrabalarla yapılan bu atlayışın kötü ruhları ve şanssızlıkları kovduğunu düşünüyorlar.

Bir diğer ilginç gelenekleri ise Danimarka'da eski ve kullanılmamış tabaklar yılbaşına kadar saklanıyor. Yılbaşı gecesi komşularının veya en sevdikleri arkadaşlarının evlerinin önünde kırıyorlar. Kapısında tabak kırılan evlerin yıl boyunca şanslı olacağına inanılıyor.

Danimarkalılar ağaç süslemede de bulunduğumuz zaman için alışılmıştan farklı bir şekil tercih ediyorlar. Alıştığımız yılbaşı ağaçlarının aksine daha geleneksel ve doğal olmayı tercih ediyorlar. Ağaçlarını ışıklandırmak için gerçek

Gelenekler ile Yeni Yıl

mum kullanıyorlar. Evet! Oldukça riskli olduğu için hâlâ yapılıyor olmasına şaşırıştım.

Japonya

Yılbaşı kutlamalarına “Shougatsu” adını vermişlerdir. Bu kutlamalar 1 Ocak ile 3 Ocak tarihleri arasında üç gün boyunca gerçekleştirilebiliyor. Ayrıca Dünyadaki en şenlikli yılbaşı kutlamaları Japonya’da yapılıyor diyebiliriz. Birçok kez karşınıza çıkmıştır diye düşünüyorum.

Japonların en önemli ritüellerinden biri ise 31 Aralık gecesi tapınaklarda çalınan çanlardır. Çanlar gece yarısında 108 kez çalar. “Neden 108?” diyecek olursanız: Budizm dinine göre insanların “Bonnou” olarak tabir edilen öfke, taraftarlık ve kıskançlık gibi toplam 108 farklı

dünyevi arzu ve duyguyla lanetlenmiştir. Çanların her bir çalışı bunlardan birini ifade eder ve sizi benliğinize sıkıntı veren bu Bonnou’lardan kurtarır.

Japonlar çanların ardından ise hep beraber kötü ruhları kovmak için kahkaha atıyorlar. Bütün ülke aynı anda kahkahalara boğuluyor!

Kolombiya

Yılbaşı gecesinde birçok Kolombiyalı ellerinde valizler ile dışarıda dolaşır. Böylesine bir görüntüyü gören yabancı kişilerin bu durumu şaşkınlıkla karşılayacağına eminim. Bunu yapmalarının sebebi tabii ki bir göç veya tatile çıkıyor olmaları değil. Kolombiyalıların geleneklerine göre yeni yılı karşılarlarken sokaklarda boş valizlerle gezmek, bütün yılı seyahat ederek geçirecekleri anlamı taşıyor.

Ukrayna

Yılbaşı ağaçlarını alışılmışın dışında süsleyen bir diğer ülke ise Ukrayna! Burada ağaçlar yapay örümcek ağları ile kaplanıyor. Elbette bunu yapmalarının bir sebebi var: Efsaneye göre ağacını süsleyemeyen fakir bir aile varmış. Bu ailenin çocukları ağaçlarını süsleyemedikleri için çok üzülüyorlarmış. Sabah kalktıklarında ağaçlarının örümcek ağları ile kaplandığını görmüşler. Güneşin ilk ışıkları bu ağlara vurduğunda ise ağlar bir anda altın ve gümüşe dönüşmüş.

İyi şans getirdiğine inanıldığı için yılbaşı ağaçları yapay örümcek ağları ile süsleniyor.

Nisa Özleyiş AKÇAALAN

İstanbul Üsküdar Lisesi

[instagram.com/misket.iul](https://www.instagram.com/misket.iul)

<https://iul.meb.k12.tr>